

Uredništvo: Uprava Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 22-61-22-64. Mesečna naročnina 52 lit. — Cok. rad. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. Izključno zastopstvo za oglašje in Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENE

DECEMBER-1944

8

PETEK

Überflutungen südwestlich Arnheim

zwingen Feind zur Räumung des Südufers der Niederrheines
Nachlassende Kampftätigkeit im Raum von Aachen — Feindliche Durchbruchversuche nordöstlich Saaralben zerschlagen — Hohe kanadische Verluste in Mittelitalien — Sowjetische Umfassungsversuche bei Budapest abgewehrt — Bolschewisten im Raum von Miškolca aus mehreren Einbruchsstellen geworfen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 7. Dezember. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Die Überflutungen südwestlich Arnheim haben einen solchen Umfang angenommen, dass der Feind gezwungen ist, immer weitere Teile seiner Stellungen auf dem Südufer des Niederrheins eiligst zu räumen.

Im Kampfabschnitt von Aachen liess die feindlichen Angriffe an Zahl und Stärke nach. Unsere Artillerie bekämpfte mit zusammengefassten Feuerstellungen neue Bereitstellungen. Wiederholte Angriffe nordamerikanischer Regimenter gegen den Rur-Abschnitt bei Jülich brachen unter besonders schweren feindlichen Verlusten zusammen.

Beiderseits Saarlautern wird um einzelne Bunkergruppen gekämpft. Nordwestlich Forbach konnten amerikanische Angriffe nur geringfügig Gelände gewinnen, nordöstlich Saaralben wurden die feindlichen Durchbruchversuche in unserem Hauptkampfbereich zerschlagen. Bewährte Panzereinheiten vernichteten dabei 25 Panzer und zwei Panzerspähwagen des Gegners.

Im Norden und Nordwesten des Frontbogens im Elsaß verbesserten unsere Truppen ihre Stellungen. In Schleitstadt und Gemar dauern die Strassenkämpfe an. Zahlreiche feindliche Verstöße in den Vogesen scheiterten. Im Raum von Mühlhausen und im Hardt-Wald ist der Tag ruhig verlaufen.

Auf Grund der hohen Verluste, die vor allem die kanadischen Verbände bei ihren vergeblichen Durchbruchversuchen an der Adriatischen Küste erlitten hatten, verlagerte die 8. englische Armee

gestern den Schwerpunkt ihrer Angriffe in den Raum südwestlich Faenza. Sie wurden in der Masse zerschlagen, vorübergehend eingedrungenen Feind im Gegenangriff bis auf einen geringfügigen Einbruch aus unserem Hauptkampfbereich wieder geworfen.

Auf dem Balkan verlaufen unsere Marschbewegungen in Montenegro und Westserbien wie vorgesehen. Westlich der Fruška Gora griffen auch gestern starke feindliche Kräfte gegen unsere Stellungen südlich der Donau an.

Im Kampfgebiet östlich des Plattensees bis in den Raum nordöstlich Budapest setzten die Sowjets mit starken Infanterie- und Panzerkräften ihre Angriffe fort. Bei der Abwehr der feindlichen Versuche, Budapest von beiden Seiten zu umfassen, brachten unsere Truppen dem Gegner hohe Verluste bei.

Am Südrand des Matra-Gebirges und im Buekk-Gebirge blieben schwächere Angriffe der Bolschewisten erfolglos. Grenadiere und Gebirgsjäger warfen im Raum von Miškolca den Feind aus mehreren Einbruchsstellen.

Bei ihren gestrigen Grosseinflügen warfen anglo-amerikanische Terrorverbände Bomben auf mitteldeutsches und nordwestdeutsches Gebiet, wodurch besonders in Wohnvierteln von Bielefeld und Minden Schäden entstanden. In den Abendstunden führten britische Bomber einen Terrorangriff auf Osnabrück. Ausserdem wurde Giessen und erneut das mitteldeutsche Gebiet angegriffen. Britische schnelle Kampfflugzeuge unternahmen einen Störangriff auf die Reichshauptstadt. Durch Luftverteidigungskräfte wurden 27 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Komentar k vojnim dogodkom

Berlin, 7. dec. V torek so bili ogorčeni boji ob Saari, ojačani sovražni pritisk na 8. faenza-Ravenna ter pričetek novih boljševiških napadov na Budimpešto, najvažnejši vojaški dogodki na bojiščih.

Premestitev težnja na zapadu iz področja Aachena na Saaro je posledica krvavega neuspeha dosedanjih ameriških probnih poskusov. Omejevali so se na to, da so zamenjali izmučene oddelke ter dovedli nove sile ter da so se varovali s krajevnimi sunki pri Jülichu in vzhodnem delu gozda pri Hürtgenu ter da so nadalje močno napadali zaledje.

V Loreni so se Severnoamerikanci zapletli s svojo pred 4 tedni pričeto ofenzivo med Merzigom in gornjerejsko ravnino v težke boje v globoko razčlenjenem nemškem obrambnem sistemu. Njihovo upanje, da bi v 18 dneh prodrli nemške zahodne utrdbе, se je zrušilo ob odporu nemških čet. Za tedne morajo napadati kos za kosom stare Maginotove erte ter trdnjavo oszemljiti med Maginotovo erto in zahodnim brenikom. Ob Saari se bjejo najhujši boji za Saarlautern, ki je ključ do Posarja. Nemški grenadirji, ki so s protinapadom vdrl v trdnjavo, so odkrili v nekem rovu skrito sovražno skupino, ki so jo z golim orožjem potolkli. V in na obeh straneh mesta skušajo Amerikanci v varstvu topniške zapore in umetne megle prekoračiti reko, potem ko so bile razbite njihove sile, ki so poslednje dni pri Merzigu prekoračile reko. Topniški dvoboji ter krvavi boji iz bližine za odstranjenje majhnih mostičev še niso zaključeni. Dalje južno se razvijajo med Warndtom in Saarlauternom trdi boji v predtrdnjaskem ozemlju nemških zahodnih utrdb.

Tudi v Alzaciji so se izjalovili številni sovražni napadi. Sovražnik, ki je napadal iz področja pri Strassbourgu proti severu, je obležal v obrambnem ognju, medtem ko so Nemci zahodno od izliva reke Fecht v Ill po majhnem sovražnem napredovanju pri Gümarmu zavzeli sovražne sile, ki so prodirale proti jugu. S protisunkom so ojačile nemške čete svoje postojanke tudi v pogorju zahodno od Kolmarja in doline Thur.

Kot je na zahodu Saara, je v srednji Italiji Lamone središče težkih bojev. Iz vdrnega mesta pri Russiju so pritiskali Britanci na tem mestu dalje proti Lamoni, da bi tukaj končno ustvarili mostiče, ki ga že več dni zamašajo napravit. Lovci in grenadirji so se odločno zoperstavili sovražnim silam, ki so prešle reko ter so v ogorčenih bojih zopet zožili mostiče. Sovražnik se je umaknil v begu ter je pustil na bojišču mnogo ujetnikov, orožja in vojaškega gradiva. Iz vdrnega mesta pri Russiju pa prodirajo sovražne sile ob vzhodnem obrežju reke proti severu. Za obrambo ogroženega bloka so se odmaknile nemške zaščitnice pri Ravenni na nove s prekopi ojačene postojanke severozahodno od mesta. Tukaj so krvavo odbile za njimi pritiskajočega sovražnika.

Podobne obkoljevalne poskuse so preprečile nemške čete tudi pri Kninu v Dalmaciji. Glavni boji na jugovzhodnem bojišču so se odigrali ob Fruški gori, gorskem grebenu med Donavo in Savo ter v zahodnem Sremu pri Vukovaru. Tukaj so prišli boljševiki na več mestih preko zapornih postojank pri Fruški gori, da bi prodrli proti zahodu ter da bi vdrl skupno s četami, ki napadajo zahodno od reke, v ravnino ob Savi. Njihov načrt je, da bi skupno s komunističnimi tolpami v vzhodni Slavoniji prekinili zvezo z nemškimi oddelki, borečimi se v Bosni. Kljub ponovnim močnim sunkom so nemški zaporni oddelki preprečili vsako večje sovražno napredovanje.

Bitka v južni Madžarski je stopila z novim velikim sovjetskim napadom na Budimpešto v novo fazo. Težišča novega napada so doslej pri donavskem otoku Csepel in Hatvanu. Istovrstno s tem napadom napadajo boljševiki tudi na vsem ostalem madžarskem bojišču, da bi s tem vezali nemške sile ter skušajo prodreti na gotovih odsekih, predvsem pri Miškolcu ter med Blatnim jezerom in Donavo. Pred pričetkom napada na Budimpešto je napravil sovražnik iz donavskega otoka Csepel več mostičev na zahodnem obrežju Donave. Južno mostiče so Nemci

s protinapadom odstranili, srednje zaježili in severno zožili. Tukaj ter vzhodno od mesta, kjer je vdrl sovražnik severozahodno od Hatvana v nemško glavno bojišče, so se ves dan in vso noč menjavali napadi s protinapadi.

Kljub težkim bojem pri Budimpešti sovražnik tudi nadalje močno pritiska v trikotu med Dravo, Blatnim jezerom in Donavo. Sovjetski sunki proti zahodu so bili šibkejši, tako da so tu le malo napredovali. Proti severu prodirajočim boljševikom so se nemške čete vedno znova zoperstavile s protinapadi ter so na področju Sia in prekopa Sio ter severozahodno od Dunaföldvarja preprečile nameravan prodor v ravnino. Vzporedni napadi pri pogorju Matra niso dosegli niti na področju Gyöngyösu ali pri Erlau in na področju Miškolca omejevali vrednih uspehov. Nemške čete pa so severno od Miškolca odstranile na zahodnem obrežju Hernada sovražno vdorno mesto, doseženo prejšnji dan.

Moskovske skrbi

Pod vplivom močne sovjetske agitacije so v Sovjetski zvezi trdno prepričani, da povsod na svetu, tako v Evropi kot v Angliji in Ameriki, ljudje živijo v vsakem pogledu mnogo slabše od ljudi v Sovjetski zvezi. Kako je s to zadevo v resnici, nas najbolj prepriča knjiga bivšega komuniste K. I. Albrechta »Izdani socializem«, kjer piše na podlagi vsega, kar je videl v Sovjetski zvezi kot visok uradnik in celo član sovjetske vlade, zatrjuje, da je n. pr. v Nemčiji živel brezposelni delavec mnogo bolje kot v Sovjetski zvezi zaposleni delavec. Sedaj se opaža drug zanimiv pojav. Ko prihajajo sovjetski vojniki na neboljševiška evropska tla, ki so sicer od vojnih dogodkov razdejana, z začudenjem opazujejo, da ni tako, kot jim je zatrjevala sovjetska agitacija, marveč da je bilo življenje v teh pokrajinah na višji stopnji kakor v Sovjetski zvezi. Zanimiv opis teh pojavov je prinesla tliška »Deutsche Adva-Zeitung«, iz katere posnemamo nekaj podatkov.

Sovjetska agitacija ima v zadnjem času nove skrbi. Pobijati mora vtise, ki jih dobivajo sovjetski vojniki izven dosedanjega boljševiškega »paradižja«. Za leta 1939, ko so sovjetski vojniki po delitvi poljskega ozemlja zasedli vzhodni del Poljske, je bilo zanimivo opazovati, kako so bili sovjetski vojniki presenečeni nad blagostanjem in zadovoljstvom, ki so ga videli n. pr. v Lvovu. Gnetli so se v trgovinah in kupovali razne drobne predmete, židje pa so delali masne kupčije. Za ceneno uro si lahko dobili od sovjetskega vojaka kar si hotel. Take dobrine so poznali do takrat samo redki med njimi. Boljševiški sistem namreč desetletja ni izdeloval raznih drobnih predmetov dnevnih porabe, kot so povsod drugod po svetu na razpolago, ker je vse moči in surovine porabljal za oboroževanje za nameravani napad na ostali svet. Samo razkošna stanovanja komisarjev so imela n. pr. kljuke na vratih. Vsi ostali so životali v primitivnem življenju, kakršnega v našem stoletju v nobeni kulturni državi ni več dobiti.

Razumljivo je, da so sovjetski vojniki, ki so vse to videli, začeli premišljevat o svoji lastni usodi. Sovjetska zveza ni bila zaman vedno hermetično zaprta. Preveč je bilo takšnih, ki bi si poiskali pot v druga ozemlja, in preveč slabih novic bi prišlo na ta način v inozemstvo, če ne bi bili vladodržci poskrbeli za to, da ostanejo meje sovjetskega paradiža neprehodne. Celotno v primerih, ko je bila Sovjetska zveza tu ali tam uradno zastopana, niso smeli pripadniki Sovjetske zveze potovati v inozemstvo. Sovjetski paviljon na svetovni razstavi v Parizu so n. pr. zgradili drugi delavci in ne sovjetski. Med tisoč, ki so iz vseh mogotih držav obiskali ta paviljon, ni bilo niti enega pripadnika Sovjetske zveze. Noben Rus naj bi ne vedel, da je ostali svet mnogo bolj napredoval in da je mnogo srečnejši od njegove lastne domovine.

Velika vojna je prvič odprla meje Sovjetske zveze in omogočila ostalemu svetu vpogled v razmere v deželi boljševizma. In sedaj po vdoru rdečih armad v evropsko deželo lahko tudi sovjetski vojak opazuje življenje izven svoje lastne revščine. Čeprav je vojna hudo prizadela te dežele, so vendar za sovjetskega vojaka še vedno dežele nenavdnega blagostanja in neslutene bogatstva. O tem bodo pripovedovali vojniki Sovjetske zveze, ko se bodo vračali v svoje kraje, to pa je za vladodržce iz Kremļa zelo trpko dejstvo. Zato si z vsemi silami prizadevajo zatreti odmeve teh poročil. Govorniki, radio, tisk so na delu, da bi zatrli odkritje resnice. Vsi rolniki proti »zapeljivim spletkam«, o katerih pripovedujejo sovjetski vojniki, ter skušajo prikazati vsa evropska življenja kot »laževizacijo«. Celotno Stalin sam je pred nedavnim smatral za potrebno, da je v svojem govoru poveljeval »boljševiško civilizacijo«. Evropa bolj verjame tisočim in tisočim beguncem iz Finske in baltskih držav, pa tudi z madžarskega področja, ki se rešujejo za nemške erte ter pripovedujejo stvari, ki ne dopuščajo nobenega dvoma, kakšna je boljševiška civilizacija. Sovjeti sami se boje, da s samimi frazami ne bodo mogli ljudi več dolgo okamjati ter jih prepričati, da ni res to, kar sami na lastne oči vidijo. Za vse tiste, ki danes še verjamejo v sovjetsko civilizacijo, bi bilo najbolje, da bi se šli za nekaj časa na lastne oči v Sovjetsko zvezo prepričati in na lastni koži okušati to civilizacijo, pa bi jih nikdar več ne mikalo po njej.

Poplave jugozahodno od Arnheima

silijo sovražnika k izpraznitvi južnega brega spodnjega Rena

Na področju Aachena boji popuščajo — Sovražni prebijalni poskusi severnovzhodno od Saaralben razbiti — Visoke kanadske izgube v srednji Italiji — Sovjetski obkoljevalni poskusi pri Budimpešti zavrženi — Boljševiki vrženi na področju Miškolca iz več vdornih mest

Führerjev glavni stan, 7. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja:

Poplava jugozahodno od Arnheima je zavzela takšen obseg, da je sovražnik prisiljen, da kar najhitreje izpraznjuje nadaljnje dele svojih postojank na južnem obrežju spodnjega Rena.

Na bojnem odseku pri Aachenu so sovražni napadi popustili po številu in moči. Naše topništvo je z osredotočenim ognjem obstreljevalo nove pripravljane postojanke. Ponovni napadi severnoameriških polkov proti odseku pri Ruru pri Jülichu so se zrušili s posebno težkimi izgubami za sovražnika.

Na obeh straneh Saarlauterna se borimo za posamezne skupine bunkerjev. Severnozahodno od Forbacha so ameriški napadi le malo napredovali severnovzhodno od Saaralben smo razbili sovražne probne poskuse na našem glavnem bojišču. Preizkusne oklepniške čete so uničile pri tem 25 oklepnikov ter dva oklepniška izvidniška voza.

Na severu in severozahodu bojnege loka v Alzaciji so naše čete izboljšale svoje postojanke. V Selestatu in Gemarju se nadaljujejo polnični boji. V Vogezih so se izjalovili številni sovražni sunki. Na področju Mühlhousa in v gozdu pri Hardtu je potokelel dan mirno.

Vsled visokih izgub, ki so jih utrpeli predvsem kanadski oddelki pri svojih brezuspešnih probnih poskusih ob jadranski obali je 8. angleška armada premestila včeraj središče svo-

jih napadov na področje jugozahodno od Faenza. Napade smo v glavnem razbili, prehodno vdrgle sovražnika pa smo s protinapadom razen enega majhnega vdora zopet vrgli iz našega glavnega bojišča.

Na Balkanu potekajo naši premiki v Crni gori in zapadni Srbiji kot predvideno. Zapadno od Fruške gore so tudi večerj močne sovražne sile napadle naše postojanke južno od Donave.

Na bojišču vzhodno od Blatnega jezera pa do področja severnovzhodno od Budimpešte nadaljujejo Sovjeti svoje napade s močnimi pehotnimi in oklepniškimi silami. Pri obrambi sovražnih poskusov, da bi s obeh strani obkolili Budimpešto, so zadale naše čete nasprotniku visoke izgube.

Ob južnem gorovju Matra in v gorovju Buekk niso imeli slabši boljševiški napadi nikakega uspeha. Grenadirji in planinski lovci so vrgli na področju Miškolca sovražnika iz več vdornih mest.

Pri svojih večerajšnjih velikih poletih so vrgli angloameriški strahovalni oddelki bombe na Srednje in Severno zahodno nemško ozemlje. Zlasti v stanovanijskih predelih Bielefelda in Mindena je nastala škoda. Zvečer so britanski bombniki strahovalno napadli Osnabrück. Poleg tega sta bila napadena Giessen in znova Srednje nemško ozemlje. Britanska brza bojna letala so izvršila motilni napad na nemško prestolnico. Protiletalske obrambne sile so sestrelile 27 sovražnih letal.

Szalas je bil pri Führerju

Führerjev glavni stan, 6. dec. DNB. Führer je sprejel 4. decembra vodjo madžarske države Franca Szalasija, ki se je mudil na obisku v Nemčiji.

Führer je imel s Szalasijem daljši razgovor o vprašanjih političnega, vojaškega in gospodarskega sodelovanja Nemčije ter pod revolucionarnim hungarističnim pokretom združenega madžarskega naroda. Trdna odločenost obeh narodov, da z vsemi sredstvi nadaljujejo obrambni boj in ustvarita zanj vse predpostavke, je obvladala ta razgovor, ki je potokelel zopet v duhu starega tradicionalnega in preizkušenega bratstva obeh narodov.

Razgovorov pri Führerju so se udeležili tudi nemški minister za zunanje zadeve von Ribbentrop, maršal Keitel ter generalni polkovnik Guderian. Z madžarske strani sta mu prisostvovala zunanji minister baron Kemény ter vojni minister generalni polkovnik Beregffy.

4. decembra zvečer je bilo madžar-

sko odposlanstvo gost zunanjega ministra von Ribbentropa.

Szalasija so spremljali še general Henney, poslanik Bogossy ter polkovnik Hadas, Makkay-Hollosy ter Meszaris.

Vrh tega sta bila pri razgovorih prisotna tudi polnomočenec Reicha na Madžarskem dr. Wessenmeyer ter madžarski poslanik v Berlinu Meeser.

Amsterdam. Radio London je komentiral danes jutraj položaj na Kitajskem s sledečimi izjavami: »Za enkrat so dosegli Japonci vse cilje, ki so si jih stavili letošnje poletje. Kmalo bodo posedovali ozemlje med Rusijo in Singaporom, vsled česar naši napadi proti njihovim pomorskim zvezam ne bodo več tako pomembni kot doslej.

Pripravite darove za nabiralce Zimske pomoči!

K boljševiškem upor v Grčiji

Stockholm, 7. 12. Po poročilih iz Grčije zavzema upor vedno bolj krvave oblike. Emigrantska vlada se lahko drži samo še s podporo britanskih bajonetov. Generalna stavka se je med tem razširila tudi na luko Patras, kjer so boljševiki razorožili stotine vladnih čet. Tudi iz Soluna poročajo, da se je položaj poslabšal.

V Atenah divjajo ogorčeni boji. Mestno središče sliši vojnemu taborišču. Kakor poroča »Exchange Telegraph« se je posrečilo boljševikom poslati v mesto nadaljnje oddelke. Papandreu je podal ostavko, vendar misli tako dolgo ostati v službi, dokler ne bo njegov naslednik prevzel ministrskega predsedstva.

Kakor poroča agencija Reuter, je preživelo atensko prebivalstvo težke ure v noči na sredo. Svetleče bombe so razsvetljevale velike dele mesta, da bi lahko nadzorovali premikanja boljševiških tolp. Z jutranjo zarjo so se znova pričeli boji. Najprej so se razplamteli boji predvsem v okolici Hadrianovega slavoloka in Zeusovega templja. Britanske oklepniške edince so vrgle boljševiške oddelke iz politične šole v bližini mestnega središča, kjer divja ogorčen boj med grško policijo in uporniki. Mestoma so streljali boljševiške tolpe ne le na policijo, marveč tudi na britanske vojake.

V teku dneva so posegle v boj angleške oklepniške in padalske čete ter pehotni oddelki v podporo grških gorskih čet. Iz mestnega središča prodirajo v treh smereh proti boljševiškim tolpam. Kakor javlja agencija Reuter nadalje, so glavna žarišča bojev jugovzhodni del Aten v bližini novega stadiona, kjer je najpomembnejše boljševiško oporišče ter jugozahodni del mesta v smeri proti pirejski luki. Grške gorske čete, ki so napadle s podporo britanskih vajakov ter grške policije, so zasedle boljševiški glavni stan, ki je bil nedaleč od Ustavnega trga. Pri trirnem boju, med katerim so se boljševiki branili s puškami, brzostrelkami in granatami, se je grškim četam posrečilo pregnati boljševike. Pri dosedanjih bojih je bilo ubitih in ranjenih tudi več britanskih vajakov.

Bern, 6. dec. Kot poroča »Exchange Telegraph« iz Aten se je po tem, ko je uspešno levičarski skupini ELAS spravili v Atene nadaljnje oddelke, položaj resno poslabšal. Poulični boji so zavzeli ob mraku nevaren obseg. Nedvomno je levičarska skupina ELAS številno močnejša od oddelkov EDES-a, čeprav slednjega podpirajo grške vladne čete. Več poslopij ter utrjenih točk so morali desničarji izprazniti. Večina policijskih postaj, telefonskih in brzojavni urad, radijska postaja ter ostale javne zgradbe so v rokah levičarskih elementov. General Scobie, ki se nahaja pred izredno zapletenim položajem, je odredil v torek zvečer britanskim četam, da so zaščitile važna vladna poslopja ter zaprle glavne ceste, ki vodijo v Atene. Vendar je vedno bolj vprašljivo, ali bo Scobie položaj lahko spremenil, »ker se nemiri razvi-

jajo v revolucijo. Središče mesta sliši vojaškemu taborišču.

Politično je položaj prav tako zapleten. Trije politiki se borijo z največjim ogorčenjem. Komunisti so izjavili, da se s predlagano vlado Soufoulisa ne bodo pustili »uspavati«. Bivši minister Kafandaris je odklonil mesto ministrskega predsednika.

Stockholm. Churchillova objuba, da bo britanska armada podprla grško vlado proti komunističnemu nasilju, je veda po vesti »United Press« iz Londona k močnim protestom levo orientiranih krogov britanske prestolnice. Po ostrini silijo protesti onim, ki so načeli, ko je Churchill svojačeno pohvalil rranca.

Führer počastil maršala Mackensena

Führerjev glavni stan, 6. dec. Führer je poslal feldmaršalu von Mackensenu ob njegovi 95letnici prisrčne brzojavne čestitke nemškega naroda in vojske ter lastne odkrite in srčne želje. V osebni poslanici je proslavil Führer maršala kot moža, ki je v dveh vojnah napravil svoji domovini neprecenljive usluge in ki je danes v svoji veliki starosti edinstven predstavnik nemškega moža in starostnega vojaka. Istovrstno je podelil Führer v posebno počastitev maršala petemu konjeničnemu polku, čigar šef je maršal, rokavni trak »Feldmarschall von Mackensens«.

Šef vrhovnega poveljstva vojske maršal Keitel je izročil danes po Führerjevemu nalogu maršalu Mackensenu osebno Führerjevo poslanico in listino o uvedbi rokavnega traku.

»Realnost zahodnega bojišča«

Stockholm, 6. dec. Po vesti švedskih listov se je posvetoval general Eisenhower v nedeljo s šestimi vodilnimi industriji o proizvodnji in oskrbi. Listi pravijo, da je bil to znak za »realnost« zapadnega bojišča.

Po nepotrjeni vesti je bil baje Montgomery pred kratkim v Angliji pri kralju, ki mu je izročil maršalsko palico. V razgovoru z raznimi osebami ni prav nič prikrival svojega razočaranja pri čem, da zavezniki v doglednem času ne bodo mogli končati vojne.

Sovjeti preseljujejo Poljake

Stockholm. Prvi kontingent poljskih državljanov je po moskovski vesti predvčerajšnjim zapustil lvovski področje ter odšel v smeri proti Poljski. Iz tega dejstva sklepa »Aftontidningen«, da smatra Sovjetska zveza okoli Lvova že za del Sovjetske zveze, ki ga ne misli vrniti Poljski.

Anarhija v Savojih narašča

Bern, 7. dec. Kljub obsednemu stanju se v Savojih vedno bolj razširja anarhija. Gaullovske oblasti očividno ne morejo napraviti konec komunističnemu terorističnemu delovanju. Ni skrajaj dneva brez atentata.

Letošnje božično obdarovanje bo merilo naše zavednosti. Darujte za Zimsko pomoč!

Mestu in deželi

V strahu za obstanek življenja, v pomanjkanju kruha, obleke in obutve, pričakujejo v solzami v obeh letošnjega Božiča brezštevni siromaki in begunci. Idila svetega večera se bo izpremenila v grenkobo in trpkost. Namesto gorke pečice bo stresal njihovo izmaganost telo mras — jaslice in božično drevesce jim bo nadomestilo brezupen pogled v bodočnost. Otroci bodo v joku klicali: atek, mamec, dajte nam kruha, oblecite nas!

Se enkrat je Socialna pomoč povzdignila svoj glas na vse svoje brate in sestre: Prikažite na pomoč, ker je sila dosegla vrhunec!

Ves slovenski narod s svojim tako mehkim srcem ne bo mogel v očigled skrajne bede ostati zakrknjen, trd in neobčutljiv, da se ne bi odzval pozivu pokrajinskega podpornega odbora z gospodarstvom in pomočjo na čelu. Mesto in podeželje bosta tekmovala v deljenju pomoči potrebnim.

Mladina, moška in ženska, srednje- in visokošolska — naš up in nada naša, se je že odzvala polnočnemu klicu, da bo te dni pred Božičem hitela od hiše do hiše, od družine do družine, po mestu in po vaseh ter zbirala darove v denarju, obleki in živilih za vse pomoči potrebne. S kakšnim veseljem in navdušenjem so naše dijakinje in dijaki prisostvovali pri zadnjem sestanku in sledili besedam govornika, ki jim je s tako živimi besedami slikal bedo in trpljenje nešteti brezdomcev, beguncev in siromakov in bodril za delo, ki ga bodo vršili te dni.

Ta naša mladina se dobro zaveda, da gre danes slovenskemu narodu za biti ali ne biti, zato je pripravljena doprinesiti vse žrtve, da otme še to, kar se oteti da in more.

Sestre in bratje, z veseljem in radodarnostjo sprejmite te naše mlade ljudi, ki

bodo trkali na vrata Vaših src, proseč pomoči za svoje revne soproto, ker prišel bo enkrat dan, ko vam poroče Gospod: Resnično, povem vam: Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.

Z današnjim dnevom bodo dijakinje in dijaki prihili zbirati prispevke za božično obdaritev po vsem mestu. Prosim, da jih dobrohotno sprejmete in da prispevate po možnosti čim več. Sprejmite se razen denarnih prispevkov tudi kakršni koli prispevki v blagu.

Prispevke sprejmejo tudi zbiralnice Zimske pomoči, ki so sledeče:

Centralna zbiralnica: Ulica 8. maja št. 3, trgovina Rojina. — Lokal tombole Zimske pomoči, Gradišče 4 (tel. 30-39). — Trgovina Bač, Ulica 8. maja (tel. 29-65). — Pekarija Bizjak, Gosposvet-ska cesta. — Trgovina Pirnat, Dalmatinska 1. — Trgovina Pirnat, Sv. Petra cesta. — Zupnišče, karitativna pisarna, Sv. Petra c. (tel. 25-21). — Mlad. zav. Zelena jama, Pokopališka 29 (tel. 39-81). — Zupnišče Moste, Kerkova ulica (tel. 36-26). — Mlad. dom, Kodeljevo, Ob Ljubljani (tel. 21-91). — Pekarija Dolinar, Poljanska c. (tel. 30-56). — Gostilna Koršičnik, lastnica Tratin Roza, Dolenjska 27a. — Šolske sestre, Karlovska 22. — Zupnišče v Trnovem, Cerkvena ulica (tel. 25-22). — Kroat. Bukovnik, Trubarjeva 2. — Čistilnica Jos. Reich, Tržaška c. — Konzumno društvo Vič, Tržaška c. 46. — Kinološka zveza, Cesta v Rožno dolino. — Mizarstvo Perko, Celovška c. (tel. 23-72). — Delih Umberto, Celovška c. 50 (tel. 35-60). — Trgovina Belihar-Velepič, Tyrševa c. (tel. 51-07). — Medistinja Kozina, Ciril Metodova 57 (tel. 24-55).

Bojazljivo pogledovanje proti Moskvi

Stockholm, 7. dec. Kriza pri evropskih vladah je postala takorekto trajen pojav, piše »New York Herald Tribune« ter označuje s tem politični kaos, ki se je pričel po odhodu nemških sil v onih predelih Evrope, ki so jo zasedli zavezniški. V zasedeni Italiji Bonomi še vedno ni mogel sestaviti vlade in tudi v Belgiji niso vidni nobeni znaki rešitve krize. Predvsem pa so v središču mednarodnega razpravljanja dogodki v Grčiji.

Britansko časopisje se v grškem vprašanju nadalje trudi, da ne bi užalo moskve. Churchill v Spodnji zbornici ni mogel zaneti tragedije, ki se odigrava v Grčiji kot posledica britanske zasedbe. Kakor javlja »Zürcher Tageszeitung«, odgovarja Churchillova obsodba atenske policije splošnemu razpoloženju. S tem je podčrtana splošna britanska tendenca, da obsodba sile, ki hočejo obdržati red napram boljševiškim teroristom ter s tem motijo moskovske namere. Isti list tudi piše, da pogledujejo Angloamerikanci proti Moskvi, ker pričakujejo v Londonu z največjo napetostjo moskovsko izjavo.

Ta splošna negotovost je značilna tudi za britansko časopisje. Kakor javlja agencija Reuter, britansko časopisje nadalje bojazljivo zasleduje grško krizo. Časopisji svariijo pred uporabo britanskih čet, pred napadom razlag angleškega stališa ter pred napadom tolmačenjem EAM-a. Naj-

glasnejši je boljševiški list »Daily Worker«, ki piše »Roke proč od Grčije. List se odločno zavzema za grške boljševike ter za njihov boj za oblast ter se zato energično obrača proti vsaki motivu tega boja za oblast. »Daily Herald« piše, da je možna le taka rešitev, da drastično reorganizirajo vlado, ki mora prevzeti tudi člane gibanja EAM. Pričeti morajo znova. Izjave Papandreu in njegova politika napram EAM-u so bile sovražne in izizvalne. »Daily Mail« piše, da britanska vojska nima niti polnomočja niti želje, da bi se sredi grških zmeh-njav zavzela za kakšno stranko. S tem namigava na to, zopet z bojazljivim pogledom proti Moskvi, da se je treba na vsak način obvarovati tega, da bi se Britanci zavzeli za napačno stran. Ameriški komentariji podčrtavajo napore, da se ne bi s takim postopanjem zamerili Moskvi. Del listov ostro obsodijo vsako britansko podporo Papandreu. »New York Post« piše:

»Mi svarimo Anglijo, roke proč od Italije in Grčije! List nadalje močno kritizira vmešavanje britanskih vojskih oblasti v italijanske razmere ter piše: Angleži se mogoče povedano udeležujejo grških dogodkov, toda mi v Grčiji nimamo političnih interesov.

S tem je izraženo, da Roosevelt niti ne misli na to, da bi zavzel takšno stališče k razirjanju boljševiškega vpliva v Grčiji ter sploh v Evropi, kaj šele, da bi interveniral.

Ameriški udarec Edenu

Stockholm, 6. dec. Ameriško državno tajništvo je udarilo zunanjega ministra Edena s svojo izjavo ob priliki angleškega vmešavanja v vladno krizo v zasedeni Italiji. Kot javlja Reuter, je izreklo državno tajništvo napram Veliki Britaniji in napram Bonomijski Italiji svoje izrečno pričakovanje, da bodo Italijani svojo vlado sestavili brez zunanje vmešavanja. Sestava vlade je izključno italijanska zadeva. Izjave pravi, da ni državno tajništvo zavzemalo proti grofu Sforzi nikakršnega opozicijskega stališa.

Zeneva. Kot javljajo francoski listi, so istočasno s potovanjem Gaulea v Moskvo pričeli v terek prvi na neki šoli v Parizu poučevati ruščino.

Radljskim poslušalcem!

Opozorjamo na oddajo na praznik 8. decembra ob pol 12. — Govorilo bo dekle, ki je sama okusila enakopravnost žene in dekleta v komunističnem »raju«.

Zvečer ob 19.15 bo govoril gosp. Nikolaj Jeločnik v spomin deklicam, žrtvam boljševiškega zločina na Jesenicah.

Portugalsko svarilo

Madrid. Barcelonski tednik »Destino« piše, da je število zavezniških prijateljev vedno manjše. Vzrok temu je ališans angloameriških sil v Moskvo. Tudi sedaj se je v Franciji in Belgiji ponovno pokazalo, da ne pomenja odhod nemških čet uvedbe novega reda, ki ga proglašata Churchill in Roosevelt, marveč samo ustanovitve boljševiške vladavine.

»Križa brez konca«

Zeneva, 8. dec. Čeprav so se v Angliji sprli »hudih razmer« in razvoja v Belgiji precej streznili, piše »Catholic Times«, nam nudi položaj le eliko uporičnega razpoloženja, ki vlada vseoprov v deželah, ki so jih zasedli zavezniški. V vsaki izmed njih so izkoristili boljševiške gospodarske stisko prebivalstva, da so ga še bolj razbičali. Kako in kdaj se bo ta križa končala, ni mogoče napovedati. Celotno ako bi zavezniški uresničili svoje že davno zamujene obljube o gospodarski podpori, bi ustvarili komunisti nove probleme, kajti njih končni cilj je pridobitev absolutne nadoblasti.

Tudi na Nizozemskem rovarijo

Stockholm, 6. dec. Že več dni prihajajo v Bern, kot javlja »Svenska Dagbladet«, informacije iz zasedenega dela Nizozemske, ki pravijo, da je tamkaj na delu živahen podtalni pokret, ki agitira proti vladi. Prav tako kot v Belgiji, izgleda, da so gonilne sile za tem političnim razrušenjem boljševiški elementi. Na Nizozemskem je izšlo »veliko zašudenje«, da se je moskovski radio zavzel za opozicijske elemente.

Senzacija za Ljubljano: boks v Unionu

V aredu so začeli s predprodajo vstupnic za boksarsko tekmovalnico, ki bo v soboto ob 18.30. Zanimanje občinstva za to prireditve je sila veliko in se že skoraj vse vstupnice razprodane. Na razpolago je le še nekaj stolišč in sedežev. Zato svetujemo vsem tistim, ki si hočejo ogledati to športno borbo, da pohite s nakupom vstupnic.

Odlični pari, ki bodo nastopili na tej prireditvi, zaslužijo vso pozornost. Jeseniški boksači, ki so v zadnjih dveh letih na Dunaju in v Monaku dosegli proti prvovrednim nemškim boksarjem odlične uspehe, bodo pokazali Ljubljanskemu lepe borbe in zanimiva srečanja. Celovčan, med katerimi so odlični Kodim, nemški mladinski prvak iz leta 1941, Kolleger, Schneider, Stessel, Grachner in Amelsbüchler bodo pokazali Ljubljani res pravi, amaterski boksa. Srečanje med Jeseničanom Zupnikom in Schneiderjem, ki je odlični tehničar, bo gotovo eno najlepših točk večera. Zanimivo bo tudi nastop bivšega jugoslovanskega prvaka Eisenreicha, ki se bo boril proti Kollegerju, Eisenreich ima za seboj številne uspešne mednarodne nastope ter volja za rutinirane mačka v ringu.

Vse borbe bo vodil s znano objektivnostjo in strogo poštenimi sodniki za mednarodna srečanja g. Blahusček z Dunaja, kot stranskega sodnika za točke pa mu bosta pomagala dva Celovčana. Spored prireditve je na razpolago pri blagajni kina Union in stane 2 liri.

Gorenjska: Hermeš

Po uspehi tekmi s SK Ljubljano bodo go. stovalci Gorenjci v nedeljo, 10. t. m., proti Hermesu, Gorenjci pridejo s najboljšimi močmi, tako s Jesenjo kakor tudi iz Kranja. Imena kakor Janežič, Tičar, Matrelano, Engelmanna, Slokan in druga nam jamčijo, da bo pokazalo gorenjsko zastopstvo dober nogomet ter nudilo ljubljanskemu nogometnemu občinstvu lepo borbo.

Tekma bo na igrišču Hermesa v Šiški s pričetkom ob 14.30. Predprodaja vstupnic v poslovalnici Servisa biroja v Selemburgovi ulici. Tekma bo ob vsakem vremenu.

Rapid in Wacker sta zdaj na čelu tabele dunajskega nogometnega prvenstva. — Oba imata po 14 točk.

Največ golov v vsem nemškem nogometnem prvenstvu je dalo moštvo SGOP iz Chemnitza. Kollektiv znaša 82:10.

Madžarski nogometni klub Farenvaros ima zdaj 14 točk in je dozdaj edini klub, ki še ni izgubil točke.

Telovadno društvo »Bana« na Šaškem slavi letošnje stoletnico svojega obstoja.

V tem mesecu pred 25 leti je bila ustanovljena nemška državna zveza za amaterski boksa. V tem razdobju je izvedla Nemčija 89 meddržavnih dvobojev, od katerih

Najvišje priznanje Rupnikovi bojni skupini

Pred nekaj dnevi so bili najhrabrejši borci Rupnikove bojne skupine odlikovani za svoje zasluge v junaških bojih s komunističnimi tolpmi. 4. decembra je izročil nemški polkovnik Nickel Rupnikovi bojni skupini prva odlikovanja. S tem je bilo tudi uradno z najvišjega mesta priznано tjo, toda hrabro in uspešno delovanje te skupine.

Z železnim križcem so bili odlikovani trije domobranci:

Primož Anton, domobranec, ki se je kot vodja desetine izkazal zlasti v borbah na Pikovniku dne 18. avgusta, ko se je med najhujšim sovražnikovim ognjem približal tolovajskemu bunkerju in z ročnimi granatami pobil vso njegovo posadko ter zaplenil vse orožje. Enako je tudi v borbi na Korinju, dne 17. oktobra, s svojo desetino naskočil kolo 728 in pobil 24 komunistov, ostale pa zajel.

Meden Alojzij, podnarednik, ki se je 5. septembra v borbi na Pikovniku, ko je izstrelil zadnji naboj z golimi rokami vrgel na komunističnega strojnika, ga pobil in zaplenil njegovo streljivo. Ravno tako so je izkazal 29. septembra v borbi pri Otavah, ko je s svojim oddelkom napadel štab VII. tolovajskega korpusa in pobil pri tem 2 višjih tolovajskih častnikov in ranil dva komunistična polkovnika.

Tekavec Avgust, narednik, ki je 5. septembra v borbi pri Pikovniku lastnoručno pobil 12 komunistov, a s spretnim vodstvom svojega oddelka zvišal število ubitih tolovajev na 20.

Z bronastim znakom za dolgotrajno borbo proti tolovajem pa so bili odlikovani sledeči domobranci:

Poveljnik stotnik Rihar Ivan, vodnika poročnika Kralj Ivan in Pezdirc Karel, podnarednik Klun Jože, (ki je padel pri Mitlarjih v bojih za Belo Krajino), desetnik Jože Markovčič in domobranci: Avsec Vinko, Baraga Janez, Barle Ivan, Doles Tomaž, Mazi Jože in Avguštin Jože.

Bronast znak so dobili naslednji vodniki: poročnika Ivanc Ivan in Korošec Ivan, višji narednik Kranj Jože in Tomaž Stanko. Odlikovani so bili še narednik Tekavec Avgust, podnarednik Meden Anton in Strakišar Anton, desetnika Brezec Fran in Meden Alojzij.

domobranci: Debevec Alojzij, Drobnič Alojzij, Erzenožnik Ivo, Korenčič Anton, Korošec Franc, Korošec Ivan, Kržič Gabrijel (je že padel), Primožič Anton in Rot Karel.

Odlikovanje so dobili vodnik poročnik Šuklje Stanko (ki je padel 10. novembra pri Rebrni na Dolenskem) in domobranci Campa Alojzij, Kužnik Alojzij, Pugelj Anton in Umek Alojzij.

Častkovana sta bila podnarednik Makše Jože in domobranec Avsec Jože.

Gospod polkovnik je v svojem nagovoru čestital vsem odlikovancem in izrazil priznanje vsej udarni bojni skupini, zlasti na njenemu poveljniku stotniku Vuku Rupniku. Ostale je vzpodbujal, da bi se tudi v bodoče tako hrabro borili za tiste cilje, za katere so se odločili tudi umrli, samo da enkrat izgine z naše zemlje brezbožni komunizem.

Trije z železnim križcem odlikovani domobranci Rupnikove bojne skupine so tako stopili v vrsto prvih šestih v vojni hrabrostnim križcem odlikovanih domobrancev. Poleg generala Rupnika, stotnika Meničanina in nadporočnika Furlana so ti trije domobranci do sedaj edini dobili tako visoko priznanje za odličnost v protikomunističnem boju. Tako se je lepo pokazalo tovarištvu domobrantskih častnikov in navadnih vojakov, ki so si v boju proti komunizmu enaki z enim ciljem, da čimprej iztrgijo iz naših gozdov komunistične tolpe. Domobranci Rupnikove bojne skupine so pomogli na svoje odlikovane tovariše, golovo pa je vsak izmed njih ob tej svečani priliki tudi sklenil, da se bo še naprej tako hrabro boril kot doslej in enkrat tudi on dosegel priznanje za hrabrost, kakor so ga ob tej priliki dobili številni njegovi tovariši iz cele bojne skupine.

Iz Trsta

Z razstrelivom se je igral. V hiši, ki je bila požarjena po bombah, je 14 letni deček našel izstrelke. Ko je prišel v ulico Crispi, je vrgel izstrelke večkrat na tlak, dokler se ni razpočil. Pri tem je bil sam hudo ranjen, a ranjene so bile še tri druge osebe.

Sv. Miklavž v Trstu. V Ulici XX. sept. prej Via dell'Acquedotto, se je v ponedeljek pojavila množica raznih zabojev in kovčgov. Človek bi mislil, da se kdo seli, ali da so prišli begunci iz kakih obsestvenih krajev. A prišli so še običajni služabniki in so začeli meter za metro meriti prostor po tej, z drevoredom obdani ulici. In kmalu si spoznal, da so prišli semkaj prodajalci igrač in različnih dobrin in da je to običajni Miklavžev sejem, ki je bil prejšnja leta v sredini mesta, v ulici S. Catherine. — Kakšen je bil včasih tržaški Miklavžev sejem! Niti nisi vedel, kam bi se ozrl, saj je bila vse povsod ena sama množica najrazličnejših igrač, končev, vozčkov, punč, pa oblačil, torbic in sladkarij in lešnikov, fig rožičev, mandeljnov in kar je še slinčnega iz samih svetlih Miklavževih nebes. Zdaj, zdaj so ti časi že zdavnaj mimo. Voja z vso silo pritiska na slehernu dušo. Resnoba tega največjega zgodovinskega dogajanja je težka in slehernemu se pozna odliš te časov na obrazu. Le kaj dandanašnji »Miklavžev« sejemarji prodajajo? Ni veliko tega, kar imajo na razpolago. Vendar je tudi to malo vabilo in ljudje se zamislijo v »Miklavžev« in začno kupovati. Le vsega tistega nekdanjega živčava in hrumenja množice ni ob stoječih in prodajalcih. A otroci — seveda — otroci so še zmeraj taki, kot so bili včasih. Čeprav so časi resni, so ostali otroci isti neugnanici kot prej.

Svedrovi na delu. Spretni svedrovi so se prethitapili do železne blagajne trdke Chiozza & Comp. in so jo tako mojstrsko navrtali, da so odnesli iz nje 100.000 lir.

Dve prepovedani tovarni cigare. Gospodarska policija je iztaknila dva »obrata«, v katerih so se izdelovale cigarete, in zaplenila stroje in tobak.

Pozor pred žeparji! Kakor je prišla Gorica v sloves zaradi nešteti tatvin koles, tako je začela sloveti Reka zaradi zapovrstnih žepnih tatvin. Samo 28. novembra se je priglasilo na policijski sedem oseb, ki so bile na cesti okradene. V gneči na železničah, na tramvaju, v čakalnicah in v zakloniščih vršijo žeparji svoj temni posel.

Zaplenjena zdravilna želišča. Na Reki je policija zasledila 50 q zdravilnih želišč, ki so bila skrita in namenjena za črno borzo.

Iznajdljiv potrošnik. Pred nekaj meseci je neki uslužbenec mestne družbe ACEGAT prišel v ulico Vstajenja, da tam pregleda delovanje električnih števec. V stanovanju gospoda Rusta je na lepem zapazil svetilko, ki je gorela, čeprav je števec lepo mirno počival. Ob vstopu v kuhinjo je ugotovil, da je nekdo pravkar odtrgal z vodovoda bakreno napeljavo. Natančna preiskava je nato ugotovila, da je g. Rust na skrajno iznajdljiv način sam napeljal električne žice tako, da so mu luči sicer gorele, števec pa so mirovali. Naznanjen je bil sodišču, ki je pred kratkim uredilo vso stvar tako, da je bil gospod Rust obsojen na nekaj mesecev zapora in 850 lir kazni z vsemi zakonitimi posledicami. Sodišče je upoštevalo, da mož svoje duhovite iznajdbe ni tajil in je že pred sodbo povrnil ACEGAT-u vso škodo in svojo samostojno napeljavo odstranil.

Odpri srce, odpri roke - otiraj bratovske solze!

Zimska pomoč sprejema darila tudi v blagu

Angleška pisateljica si želi pojasnil

Stockholm, 6. dec. Angleški tednik »Spectator« se bavi z možnostjo boljšega razumevanja med Anglijo in Sovjetsko zvezo s prosto izmenjavo misli in informacij. O tej zadevi piše tudi angleška publicistka Rose Macaulay med drugim naslednje:

...za razjasnitev zmed in v svrhu izognitve moralnemu ogorčenju bi bilo zelo dobro, ako bi nam hotela sovjetska vlada povedati nekaj besed o zelo pomembnih, a nerazumljivih vzrokih množičnih deportacij mož, žena in otrok vseh razredov iz Poljske in baltičskih držav v Sibirijo ali v druge pokrajine. Nadalje čemu se je ponovno branila, da bi imeli mednarodni Rdeči križ, UNRRA te ostale pomožne organizacije dostop do teh deportirancev, od katerih jih je mnogo tik pred smrtjo zaradi lakote...

Eden še vedno proti Sforzi

Amsterdam. Reuter javlja, da je Eden danes v Spodnji zbornici naznačil, da izjava italijanskega ministrskega predsednika Bonomijsa, po kateri grof Sforza ni delal proti vladi, nikakor ne omiljuje ugovora britanske vlade proti imenovanju Sforze za zunanjega ministra.

Umrla je moja nad vse ljubljena sestra, sestrična in teta, gospa

Josipina Wessner

učiteljica v pok.

Blešopokojna leži na svojem domu Kolodvorska ul. 20 do dneva pogreba. Pogreb bo v soboto, 9. t. m., ob 3. uri pop. z Zal. kapele sv. Andreja, k Sv. Križu.

Ljubljana, 7. dec. 1944.

MARIJA WESSNER.

„RAST“

Tiskan bo na velikem formatu kakor Slovenčev koledar in bo imel 32 strani. Naročnina za tri mesece znaša 25 lir. — Naročniki vseh naših dosedanjih nabožnih listov bodo gotovo radi segli po novem listu, ki bo skušal — kar bo le mogote — ugoditi vsem. Naročajte se:

Uprava »RASTI«, LJUDSKA TISKARNA

Ropanje spada med častne tradicije komunizma

Josip Vidmar, predsednik IOOF, je svoj čas pisal, da se ima OF za svojo ravno linijo zahvaliti komunistični partiji, ker je po izsledkih analize dogodkov in položaja v svetu politično usmerjala »vohobilno gibanje«. Morala je to držati za prvi dve leti revolucije pri nas, ko so bili zanj ugodni pogoji, ki so bili taki, da se je dala revolucija izpeljati po shemi, ki je izdelana v komunističnem učbeniku revolucije. Toda vojna se je zavlekla daleč čez pričakovanje partije in kljub njenim »točnim analizam položaja« so nastopili trenutki, ki jih partija ni predvidela, tako da so stali kolovodje revolucije pred problemi brez odgovora. Taka zadrega je nastopila lani oktobra, ko je stopil v borbo proti komunizmu nov faktor: slovensko domobranstvo. Up na zmago, ki so jo komunisti skoraj že čutili v rokah, se je razblinil, situacija se je obrnila proti komunistom. Za ta primer komunisti niso imeli več načrtov in formule, po kateri bi mogli rešiti položaj, tudi drugje v svetu niso našli. Zgodilo se je, da je revolucija stopila v defenzivo, kar pomeni zanj smrt. Iz defenzive se na obupne načine poizkuša re-

šiti, toda ti poizkusi sami so vedno globlje neso. Partija je eno leto sproti rešuje vse nastajajoče probleme, kar pa dela njeno pot negotovo in krivoljasto. Vse kaže, da zločinci, ki so revolucijo začeli v upanju, da bodo zunanji dogodki mimogrede prinesli zmago, ne obvladajo več položaja v masi in je vse njihovo besedičenje le prazno napihovanje, da mrtvi volji mase dajo še nekaj impulzov. Ker so bili neuspehi doma veliki in dokumentirani, so komunisti začeli poudarjati nebitvene zunanje dogodke, da bi obrnili vso pozornost svojih nasprotnikov na polje, kjer se da lažje potvarjati resnica, obenem pa vzbujati strah pred nečim, kar niti dobro poznano ni.

Rokovnjači z izpopolnjeno tehniko delovanja

Komunistična partija je v zadnjem letu že večkrat zapeljala vso svojo garnituro satelitov v slep ter problemov, ki se kopičijo pred njimi. Med njimi je eden od najvažnejših vprašanje oskrbe. Komunistično vodstvo je trdno računalo na drugačen razvoj vojne in s tem v zvezi tudi revolucije,

na zunanjo pomoč v oskrbi ter že na druge možnosti, ki bi izboljšale pogubne razmere med tolpami. Načrti, ki so bili zgrajeni na vseh teh neosnovanih in morebitnih možnostih, niso bili rešilni. Ker je rešitev tega vprašanja nujna in življenjska, komunistične tolpe danes delajo po ukazu: pomagajte si sami, kakor si veste in znate. Tako so komunistične skupine iz organiziranih revolucionarnih oddelkov prešle v položaj čisto navadnih roparjev in morilec ter so nosile neslavne tradicije rokovnjačev, vendar s še nekoliko bolj izpopolnjeno »tehniko« ropanja. Zadnje tri mesece komunisti res niso drugega delali, kot da so ropali po nezaščitenih vaseh, medtem ko so se boja po večini izogibali. Pri teh svojih »akcijah« pa kažejo naravnost živalsko surovost. Ko jim gre za rešitev gola življenja, se ne ozirajo na še tako veliko bedo prebivalstva. Komunisti so prišli že tako daleč, da ropajo že revščino samo.

Ropanje je komunistom postalo že tako vsakdanje, da ga štejejo celo med »tradicije partizanstva«. Pod tem naslovom je v tolovajskem glasilu »Naša vojska« članek, ki prinaša priznanja prav glede na oskrbo tolp. Članek je seveda pisan v komunistični terminologiji, ki jo uporabljajo roparji in morilci za svojo agitacijo. Takole pišejo: »Marsikateri zapečkar si je svoje čase mislil, da se komunisti preživljajo z nabiranjem korenin, z zbiranjem poljev in lovom. Niso razumeli veličine partizanstva, njegove globoke zadržanosti in ljudstva, ki jih je oskrbevalo z vsem, kar so potrebovali (!). Lakota komunistov, ki je izvirala iz težkih naporov in trdega življenja v prirodi, je bila splošno znana in boljših jedcev kakor so komunisti, svet še ni poznal. Na svojih hrbtih so komunisti ure in ure daleč nosili hrano v svoja taborišča. Ta hrana je bila nabrana po domačijah naših vasi.« Pisec bi iz vseh teh ropov verjetno naredil epopejo komunističnih tolp. Po pisanju je sarkastično roganje bedi našega ljudstva, ki mora dajati ali pa pustiti svoje borne prideleke komunistom, da se morejo boriti proti istemu ljudstvu. Komunisti so v zločinski brezbrzičnosti živeli od žrtve ljudstva, ki je moralo zaradi tega prežebati, gladovati in trpeti. Če so bili nekateri redki kmetje »navdušeni« za te dajatve, jih je to kmalu minilo, ker so nekatere že po desetkrat izropali. Komunistična raja danes vseprek pobira živino, obleke in živeč. Pisec zgornjega članka imenuje to počenje tradicijo »odprtih vrat«, tej tradiciji pa je sledila tradicija »žicanja«. Članek nadaljuje v tem smislu, da prav za prav posamezni komunist nima pravice do takega »žicanja«, ker to delo učinkovito opravi razne gospodarske komisije, intendance in provianture. Te pa svoj posel izvršujejo, kolikor jim razmere dopuščajo. Vprašanje pa je, kako bo tedaj, ko bo slednja vasa bila prazna, da ne bo nobenega repa več v hlevu in nobenega zrna v kašči. »Lakota nepremagljiva« je končno vendar eden izmed zelo učinkovitih čulilcev na poti k porazu in uničenju.

Iz Novega mesta je prišlo poročilo, da so domobranci temeljito prekrizali roparske račune komunistov. Proti koncu prejšnjega meseca sta Cankarjeva in XV. brigada ropali po Trebelnem in v krajih vse do Šmarjete. Ko so to izvedli domobranci iz Belega cerkve, so zgodaj zjutraj 27. novembra pri Čučni vasi počakali prvi bataljon Cankarjeve brigade in udarili po njem

V čistosti je mir srca

Veliki izpreobrnjenec sv. Avguštin je psihološko z nedosežno bistroumno opasal pot k Bogu v svojih izpovedih. Po strahovitih blodnjah in padcih je vse svoje življenjsko izkustvo povzel v značilne besede: »Zase si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počije v tebi.« S tem je pojasnil vsemu človeštvu, zlasti pa blodečim in tavajočim, v grešnih užitkih tonečim, osrečujočo resnico: Človeška narava je usmerjena k Bogu, naravnana na Boga, zato človek, ki zvesto sledi naravnemu hrepenenju, najde končno Boga in v Bogu blaženi mir.

Zakaj je torej med nami toliko nemira, nepotrpežljivosti, nezadovoljnosti, razočaranj, solza in kletev? Zakaj ljulka zagrenjenosti, nerganja, zabavljanja, stritih življenj? Gotovo zato, ker množica nima v oblasti svojega srca.

Srce je podobno osrčju zemlje. Iz osrčja zemlje dobimo srebro in zlato. Prihrumijo pa iz njega tudi hudourniki, ki vse poderejo in porušijo, iz njega izbruhne žareča lava, ki vse požge. Srce je podobno korenini drevesa. Če je korenina zdrava, je vse drevo zdravo. Če je korenina ranjena, uničena, se drevo posuši, poseka in vrže v ogenj.

Kako nepreračunljivo je to naše srce! Res — krščen pogan. Ni globljega brezna kot je človeško srce, žarišče in središče naših čustev ter strasti. Oziramo se globoko vanj in poznamo ter razumeli bomo vse ljudi. Duh uživanjaželnosti je dandanes zajel veliko večino človeštva. Ob iskanju najraznovrstnejših bežnih užitkov svet pozablja, da je sam kriv, če beži od njega mir, ki ga svet ne more dati. Streže telesu, ki je minljivi sin časa, a pri tem pozablja na dušo, ki je neumrljiva hči večnosti. Ne zna več krotiti srca, ki je sicer malo, a spočena v sebi nerazumljive želje. Človek se je sprostil vseh obveznosti, se predal neomejenemu uživanju in izživljanju ter v strastvenih vzgibih srca s pesnikom zapel: »Predaj se vetru naj gre kamor hoče, naj se srce navriska in razjoče« (Zupančič).

Poglejmo v svoje okolje! Pred filmskimi reklamami okni in v dvoranah se v trumah zbira mladina in srka vse dušni strup uživanjaželnosti. Iz rok v roke romata slab časopis in knjiga ter sejeta smrt. Kakšen smrad veje iz

prav tedaj, ko so tolovaji peljali mimo naropano blago. Komunisti so strahopetno zbežali, na bojišče pa so pustili 7 mrtvih, med njimi bataljonekega poveljnika, 3 strojnice, 1 lahki minomet ter ves plen: par volov, 26 zaklanih prašičev, 17 konj, 8 voz in veliko množino žita. Ujeti so bili trije komunisti. Drugi dan je bilo pred postojanko v Beli cerkvi kakor na semnju. Lastniki izropane živine in blaga so prihajali po svojo lastnino in jo odvažali domov vsi srečni, da so po zaslugi domobrancev dobili svoje nazaj.

Tesen, v kateri so se komunisti znašli, je vedno ožja, zato je zanimivo, kako se skušajo iz nje rešiti.

Po 15. septembru je Kardelj v imenu vseh tolovajev zaprl domobrancem vrata v obljubljeno deželo. Videti pa je, da komuniste tesnoba tega raja duši, zato so zopet dovolili vstop domobrancem do 15. januarja. Edino pristop domobrancem bi mogel rešiti komuniste, ker bi na ta način prišli do oblek, opreme, hrane in končno, znebili bi se najnevarnejših nasprotnikov. Takole pogosto »odpiranje in zapiranje vrat« daje misliti, da gotovo nekaj ni v redu v »raju svobode«.

ust mnogih njihovih pogovorov. Pogledi mnogih, ki jih srečujem na ulici, v uradih, obratih, šolah so motni, tako žalostni, iz njih oznanja duša svojo smrt. Srca niso krotili, pijani in omočeni so se vrgli v vrtnice življenjskega uživanja. Njihov zaklad je v užitkih, zato so dosledno zasovražili Boga, ki ukazuje odpoved, žrtve, krotenje srca. Brezvestni starši, sami zmateralizirani hote in načrtno, drugi nehoti s svojim življenjem in slabim zgledom vepeljajo življenjski materializem svojim otrokom.

Brezmadežno spočetje praznujemo. Devetdeseto, odkar je po papežu Piju IX. ta verska resnica slovesno razglašena osrečila krščanski svet. Če je treba človeško družbo ozdraviti, jo bo ozdravila samo obnova krščanskega življenja in krščanskih ustanov. Zakaj sam? ta more prinesiti uspešen pomoček zoper preveliko skrb za minljive stvari, ki je vir vsega zla, samo ta more omamljene oči, ki so nepremično zamaknjene v nežne stvari tega sveta, od le-teh odvrtiti in obrniti k nebesom. In kdo bi tajil, da je današnja človeška družba tega pomočka silno potrebna? Vsi se namreč strajajo skoraj samo časnih prevarov, klanja in razdejavanja. A kaj je vse to, če motrimo reči, kakor se spodobi, s krščanskimi očmi, v primeri z razdejavanjem duše? je zapisal Pij XI. v svoji socialni okrožnici L. 1931 (Qu. an. 129-130).

»Poslednjič vam pravim: obrnite vso svojo pozornost nase, vklenite svoja čustva v verige in ne iščite blaženstva v strasteh, ampak v svojem srcu« (Tolstoj, Vojna in mir). Krotiti, premagovati moramo svoje srce. Ob Brezmadežni se v adventu prebudimo iz grešnega spanja, vstanimo v novo življenje in z Njeno pomočjo vedno znova premagujemo sebe in dvigajmo vse, ki jih srečujemo v svojem okolju.

Zbudimo se! Uresničimo že danes mašno prošnjo druge adventne nedelje: »Zbudi, Gospod, naša srca, da pripravimo pota tvojemu edinorojenemu Sinu, da bomo po njegovem prihodu mogli z očisteni sredi tebi služiti.«

A to ni dovolj. Marsikdo, ki se zbudi, še vedno rad poležava. Proč z mehkušnostjo! Vstanimo! Stecimo pod topel materinski plašč Marijin. Kako lepo nas v današnjem berilu zagotavlja: »Kdor najde mene, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg. 8, 35). Le popolnoma otrplo srce se more upirati tako osrečujoči ponudbi.

Zmagujemo in dvigajmo v vsakdanjem življenju zaslje v našem okolju. Glejmo v bližnjem brata, sestro v Kristusu. Bodimo vitezi, ki vedno plemenito mislijo in govorijo o tajnah človekovih, o 6. božji zapovedi in sveti čistosti. Spoštujemo telo drugih. Zlasti bodimo spoštljivi do deklet in mater. Preganjajmo sodbodno zmoto, ki jo širijo brezvestneži, da je dekle in mati igračka človeških strasti. Ne zabimo, da je ena med njimi tudi naša mati, sestra, zaročenka, bodoča žena, vse pa sestre Matere božje. Vsem je Bog dal stvariteljske moči, da z njimi soustvarjajo življenje. Imejmo enako mero za vse. Kakor bi vneto čuvali in branili čast lastnih mater in sester, prav tako verujmo tudi čast drugih deklet in mater.

Krotimo svoje srce. Uporabljajmo svoje srce za osrečevanje drugih. Imejmo srce otroka, polno ljubezni in vdanosti do Boga; srce matere, polno dobrotljivosti do bližnjega in srce sodnika, ki je v spokornem duhu trdo do sebe.

Razumimo čas! Obnovimo v Kristusu svoje srce. Brezmadežna pa bo bde la nad nami, da pod njenim varstvom prerodimo svet. Če bo Bog predmet naše ljubezni, bomo kmalu začutili v sebi vso tolažbo, ki odseva iz Kristusovih besed: »Kjer je namreč tvoj zaklad, tam bo tudi tvoje srce« (Mt 6, 21). Zakaj nosili bomo v sebi najbolj osrečujoči zaklad čistega življenja na tem svetu — mir srca, ki spokojno počiva v Bogu.

Podvrzimo in sklonimo svoje srce zdravim, katoliškim načelom. Naš razum, duh, ki mora stalno vladati težnjam srca, bo posredoval in dajal volji močne nagibe, ki bodo srce osvobodili, navdušili in v službi dobrega zaposlili. Naše mišljenje, čustvovanje, hotenje, delovanje in navade bo duh božji usmeril v apostolsko razdajanje. In nedopovedljiva dejavnost ter sila brezmadežnosti Bogorodice bo ustvarjala po naši slabosti v dušah čudeže in jih prerajala v novem, božjem duhu, ki raste in se krepi ob krotenju srca.

Vzor pa nam bodi srce Brezmadežne, ki se mu zadnja leta posebej priporočamo. Njeno srce je ogledalo, v katerem se odražajo potere božjega Srca, njegovega značaja. Posnemajmo vsebino njegovih kreposti. Potem nam bo Brezmadežna vlija v naša srca hrepenenje po teh krepostih, razvnela v nas ogenj, ki bo vedno gorel in vsa zla nagnjenja sproti uničeval. Postala nam bo pot, ki vodi k Jezusu, srednica vseh milosti, ki jih potrebujemo za zveličanje. Naša pomoč v vsaki težavi, naša tolažba v žalosti, naša moč v skušnjavah, naše zavetje ob preganjanju, naše varstvo v vseh nevarnostih, posebno v zadnjem boju našega življenja. Posebej nas bo pa nagibala k resničnemu osrečevanju drugih, k kristijanjanju brezbožnega in zmateriziranega okolja, ker bomo po njenem zgledu polni krščanskega idealizma in optimizma sami vedno in povsod v svojem naravnem okolju iskali Kristusa in zanj pridobivali duše.

Letošnje božično obdarovanje bo merilo naše zavednost! Preglejmo omare: gotovo bomo našli kaj za Zimsko pomoč

»Hansa« je vozila razstrelivo

Stockholm, 5. dec. »Morgen Tidning« prinaša z velikim poudarkom vest, da je vozil švedski potniški parnik »Hansa«, ki se je kot znano, pretekli teden na vožnji v Gotland po eksplozivni potopili, na krovu večji tovor razstreliva.

List pravi dobesedno tole: »Hansa« je vozila več tisoč kilogramov močno delujočega razstreliva »nitrolita«. To dejstvo meče popolnoma drugo luč na stvarno nesrečo. Oblasti so bile o tem obveščene že v petek. Vlada je v soboto takoj imenovala preiskovalno komisijo, ki je mrzlično na delu.

Razstrelivo je vkrcalo na ladjo neko vojaško oblastvo. Prevoz nitrolita je v

malih količinah dopusten. Tu pa je šlo za velike količine.

Stockholm. Šef mornarice je izročil vojnemu ministru uradno poročilo o potopitvi švedskega parnika »Hanse«.

Iz njega izhaja, da so vsa poročila o nekaterih podmornicah ali vojnih ladjah v vodovju Gotlanda nastala le zaradi navzočnosti švedskih vojnih ladij na tem področju.

Stockholm. K vesti »Morgen Tidning« da je vozila »Hansa« veliko količino razstreliva, pripominja »Afton Tidning«, da je šlo za 3000 kg nitrolita. Po predpisih smejo voziti potniški parniki največ 500 kg razstreliv.

zanesljivejši svetovalec generala Scobieja. Serjannis je baje dobil grozljivo pismo, da bo v primeru, ako ne odstopi, v 24 urah umorjen.

Zeneva. Dogodki na južnem Kitajskem se bližajo, kot izjavljajo v londonskih novinarskih krogih, z »veliko naglico« novi krizi in novim odločitvam na kitajskem bojišču. Odločitev je dejansko že padla in sicer v škodo zaveznikov, ker so izgubili vsa izpostavljena ameriška letalska oporišča v južni Kitajski. Značilno je, da Japonci na splošno presenečenje — vsaj v Združenih državah — po svojih velikih uspehih nikakor nečjeje mirovati. »Naš cilj, ustvariti si kopno oporišče na Kitajskem, s katerega bi lahko vzdrževali naše po morju prepepljene čete, se je izjalovil. Izgubiti ne moremo ničesar več. Sedaj moramo poskušati premagati Japonce brez prednosti tega oporišča,« izjavljajo zaključno v londonskih novinarskih krogih.

Bern. Britanski zastopstvi v Kairu in Atenah sta dobili brzoglasen poziv, naj stalno obveščata britansko vlado o razvoju v Grčiji. Javljajo, da namerava Churchill podati na temelju zadnjih dogodkov po možnosti kmalu drugo izjavo o političnem položaju v Grčiji.

Varčujte z elektriko!

Moli in delaj!

Delo je dandanes težka in neprijetna dolžnost, katere bi se marsikdo rad čim prej otresel. Delo je sicer od začetka bilo in je nekaj, kar je več ali manj nekaj neugodnega, vendar se ljudje dela nikoli niso tako branili, kakor se ga branijo dandanes. Zlasti kmečko delo je nekaterim, ki jih je morebiti spridila šola ali pa slab vzgled in družina, tako zoprno, da begajo s kmečkih domov v mesta, kjer menijo, da jim ne bo treba delati, ali vsaj tako trdno ne kakor morajo na kmetiji. Tudi to je v zvezi z opuščanjem prelepih domačih šeg in navad, po katerih lahko »spoznavamo, kako so si naši dedje trdo kmečko delo vsekar znali osladiti, da njegovih trdovt skoraj niso občutili. V teh šegah in navadah, ki smo jih docela opustili in pozabili, je bilo toliko življenjske modrosti in skušenosti, da se ji moramo čuditi. Dandanes pa pravimo, da smo šolani in izobraženi, pa življenjske modrosti hudo pogrešamo.

Morebiti najhujše kmečko delo je bila mlačev, ki ni bila le težka, marveč tudi ne zdrava, ker je cele tedne bilo treba prebiti v gostem in črnem prahu, dokler vsa mlačev ni bila opravljena. Dandanes bi k takemu delu klicali vse mogoče higijenske komisije, štrajkali bi in se za groše prepirali, nekaj bi in so trdoto namazali s kupom veselja in veselji mlačici so udarili, da je bilo veselje poslušati ubrano pokanje cepcev od vasi do vasi. Ob jutranjem svitu so z molitvijo začeli, med smehom nadaljevali, ob slovesnem obedu ali večerji z molitvijo na ustih nehali, nakar so zapeli in se poveselili, da so še tedne dolgo govorili, kako so mlačiči pri tej ali oni hiši dobro imeli. Bila je

nekaka tekma med mlačiči iste vasi, ko so mlačiči z raznih podov in skednjem tekmovali, kdo bo bolje in hitreje opravil. Zraven pa so imeli nad vrati na pod pritrjen izvalen šopek poljskega cvetja, ki so ga varovali kakor punčico svojega očesa, da ga jim ne bi kak tekmeč odnesel. Ko je bila mlačev končana, je bil praznik v hiši. Kakor so v božjem imenu začeli, tako so v božjem imenu končali ter se s pesmijo poslovlili do drugega leta. Tako si je naš kmet znal svoje trdo delo olajšati in spraviti v soglasje njegovo trdoto z notranjim veseljem izvršene dolžnosti.

Prav tako je bilo nekaj pri košnji, ko so fantje in moške tekmovali, kdo bo prvi, tako so tekmovali žanjice, ko so žele zlato pšenico na polju, razigrane so bile terice, ko so trle lan za prejo, klepetave plevce na njivah, glasni in veseli kopači v vinogradu, kakor so veselo vriskali pastirji na paši, ko so v mrzlih jutrih bosih nog v hladni rosi varovali svojo živino.

Dandanes prav gotovo ne bi bilo večje veselice in bolj odkritega smeha nikjer kakor so ga bili deležni naši predniki, ko so proso meli. Ze tedni ali dva poprej je šel po vasi glas: »Najprej bo kopica pri sosedovih, potem bo pri nas, nato pojedemo še k Matjaževim, kjer je vsako leto najbolj veselo in nam po delu najbolj potrežje.« Sicer je resnica, da se je zlasti ob kopicah dogajalo marsikaj kaj nerodnega, vendar je navada sama bila izraz medsebojne pomoči in zavest, da je delo vendarle nekaj veselnega.

Kakšna vzajemnost se je kazala nekaj, ko so jesen po hišah koruzo ličkali ali kožuhali, kakor pravijo na

Stajerskem! Tam niso samo peli, marveč si tudi zgodbe pripovedovali. Stare tete in strice so imeli polno dela, da so nasitili radovednost svojih mladih sodelavcev, ki so hoteli vedeti, kako je včasih bilo. Zgodbe celih rodov so se tukaj obnavljale in ljudska narodna izročila so v mladih srcih živela.

Moderni čas je vse to vrgel med staro ropotijo. Prišli so stroji, ki so v pol dneva omlatili, kar je poprej mlačevce cepce moral dolge tedne opravljati. Namesto vselega petja se je zdaj oglasilo hrnenje bencinskega motorja, namesto molitve, ki je spremljala delo in veselje pri delu, se je oglasila grda kletev. Veselje je izginjalo, na njegovo mesto sta stopala jeza in srd nad trdim delom. Tako je izginjal blagoslov iz naših gospodarstev, za njim pa so izginjali mladi ljudje s kmetij v mesta in tovarne. Začel se je razpad našega kmečkega stanu.

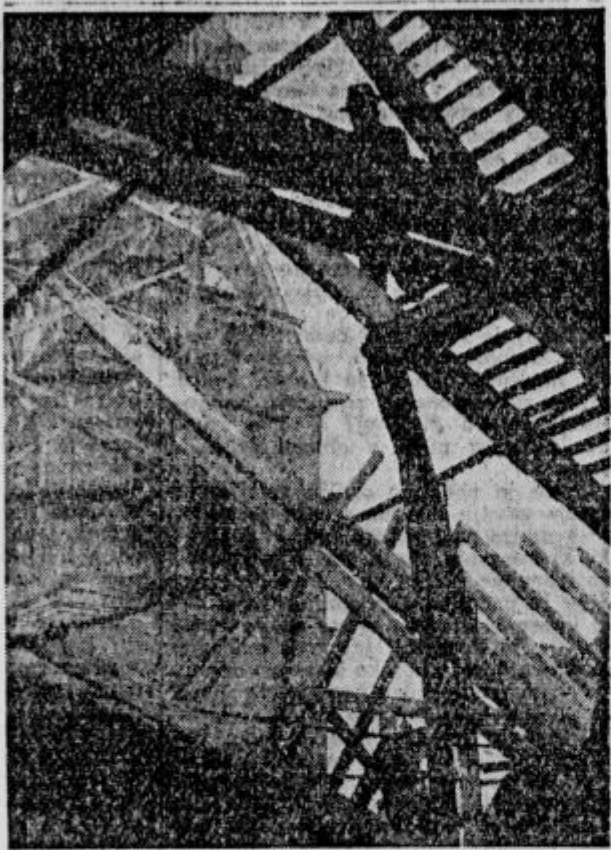
Res je, da nikakor ni mogoče danes več zahtevati, da bi zaradi starih šeg in navad spet začeli na roke mlačiti. Toda prav tako je res, da bi prav lahko bilo mogoče tudi v novem načinu kmečkega dela pritrkniti tisto veselje in tisto pošteno, ter Boga udano izvrševanje dolžnosti, kakršne so bili vajeni naši dedje. Če danes govorimo, da bo kmečki stan, ki je steher našega naroda, treba spet na noge postaviti ter ga gospodarsko podpreti, moramo vedeti, da mu je najprej treba vrniti tisto notranje veselje do kmečkega dela, ki so ga naši predniki vselega obraza opravljali ter začeli in končevali: »V imenu Boga Očeta in Sina in Svetega Duha! Amen!«

Trnovska farna cerkev obnovljena

Ni še tako daleč tisti nesrečni dan, ko je pri belem dnevu nenadno za jel plamen veliko ostreže je trnovske farne cerkve in uničil vso streho. Zlostni so gledali Trnovčani, kako je ogenj uničeval tako lepo streho, ki ni bila le navadna streha, ampak tudi mogočen okras farni cerkvi. Težko je bilo v vsej naglici poskrbeti za obnovo cerkve. Toda zavedni farani, in teh ni bilo malo, so radi priskočili g. župniku na pomoč povsod, kjer je bilo potrebno, da se reši kar se še rešiti da.

Ogenj je namreč uničil le ostreže, cerkev sama in njena notranjost pa nista trpeli, kar je zlasti zasluga požrtvovalnih gasilcev, ki so spretno naravnali vodne curke in tako preprečili, da bi se mogočni oboki preveč zmočili. Kakor hitro so bili pospravljeni iz pogorišča ostanki, so se začele že priprave za novo streho.

Svoj čas je imela streha v sredi nad glavnim obokom veliko in visoko strešno konico, ki je bila iz daljave videti kakor tretji, nižji stolp. Taka streha bi zahtevala mnogo več lesa in dela, pa tudi stroškov. Zato je pri obnovljeni strehi srednji stolp odpadel. Ko so začeli prekrivati streho na novo, so se lotili najprej stranskih streh, nato pa osrednje strehe nad glavnim obokom. Seveda lepih škrljastih strešnikov ni bilo mogoče nadoknaditi, zato je bila streha sedaj prekrita z navadno rdečo opeko. Če dni se bližajo krovski dela h koncu. Če ne bo vsa streha pokrita za praznik, bo pa prav gotovo že do nedelje zadnji krovci opravili svoje delo.

Krovski dela v največjem razmahu.

Če pomislimo, da smo sredi decembra, moramo priznati, da je bila streha hitro obnovljena. Trnovski farani in njihovi cerkvi pa je bilo še posebno naklonjeno vreme. Kako velikanska bi bila škoda, če bi morda ležalo kakšnega pol metra snega na nepokritih opečnih obokih. Tako pa je cerkev obvarovana vsaj te škode. Zasluga za to imajo poleg tistih, ki so prispevali in pomagali, da je šlo delo hitreje izpod rok, zlasti tisti farani, ki so se tudi v molitvah spominjali cerkve in njenih potreb.

Letošnje božično obdarovanje bo merilo naše zavednosti! Preglejmo omare: gotovo bomo našli kaj za Zimsko pomoč

OSEBNE NOVICE

Podpolkovnik Milko Vizjak 50 letnik

Sredi borbe za lepšo bodočnost slovenskega naroda praznuje jutri, v soboto, svoj zlati jubilej življenjski jubilej podpolkovnik Milko Vizjak — pomočnik poveljnika slovenskih domobrancev. Na visokem in odgovornem mestu pomaga usmerjati usodo slovenskega naroda lepšim dnem nasproti. Ko se ves mladostnik ozira nazaj v pretekla leta, mu dušo polni zavest, da je storil ne samo, kar mu je veleval stan — marveč vse, kar je moč storiti dožal. Gospod podpolkovnik se je rodil v Ljubljani 9. decembra 1894. Komaj je položil maturo, že ga je klical vojske glas. Po končani enoletni prostovoljski šoli je postal poročnik gorskih strelcev. Boril se je na številnih evropskih bojiščih in nazadnje prešel vso italijansko fronto, od snežnih Tirolov do einjeg Jadrana. S tisoči slovenskih vojakov je ob Soči in na Doberdolu branil slovensko zemljo pred tujcem zemlje lačin. V teh borbah je bil tudi težko ranjen. Po zlomu Avstrije je vstopil kot nadporočnik v jugoslovansko armado. V bivši jugoslovanski armadi so mu kot odličnemu častniku zaupali važna mesta, dokler ni bil končno poklican v vojno ministrstvo. Po zlomu se je vrnil v Slovenijo in delil s stotinami zvestih častnikov od komunistov in Savojevcev pripravljeno trpljenje daljnih taborišč. Ko se je vrnil iz koncentracijskega taborišča, se ni umaknil v komorno zatišje, ampak živo čuteč s svojim narodom se je pridružil tisočim najboljšim Slovincem v njihovi borbi proti zaroti komunistov in Savojevcev. Zveza komunistov in Savojevcev je 8. septembra 1943, pritrkala naš narod na rob propada. Utrujene čete vaških stra-

žarjev so tiste dni polnile Ljubljano. Odkod rešitev? In glej zgodilo se je čudež. Tisoči borcev so si prisegli zvestobo — idealni častniki so jim stopili na čelo in rodila se je vojska slovenskih domobrancev. Tiste dni je g. podpolkovnik Vizjak postal namestnik komandanta slovenskih domobrancev.

Osebnost podpolkovnika Vizjaka označuje velika mera poguma in hrabrosti. A ne le osebnega poguma, saj tega ponavadi od častnika že samo po sebi pričakujemo, in g. podpolkovnik Vizjak ga je pač pokazal na vseh bojiščih od Galicije, Tirolov do fronte na Soči in Doberdolu. A gospoda podpolkovnika odlikuje nekaj več. Častnik, ki je ob lanskoletni septembrski katastrofi ostal zvest slovenskemu narodu, je moral imeti neko višjo vrsto poguma — to je — moralni pogum. To je pogum, povedati zapeljani množici, da je na napačni poti, da drevi v propad — žrtvovati začasno v obeh mase celo osebni ugled samo, da se reši narod. Taki ljudje so v vseh časih reševali naš narod — taki ljudje so ga rešili ob lanskoletni septembrski katastrofi. Ni težko biti danes domobranec, težko pa je bilo lani. Ni težko biti ladji krmar, ko stije sonce in se čoln ziblje na morskih valovih — težko pa je biti krmar, ko postane ladja plen divjih viharjev.

Ko se gospod podpolkovnik ozira danes nazaj na svoje tako bogato življenje, mu dušo polni zavest, da je storil svojo dolžnost. Pravilnost poti pa je dokazal čas in jo bo še potrdila zgodovina.

Diplomiral je 6. decembra na tehnični fakulteti ljubljanske univerze g. čeh Branko, doma iz Voloske pri Opatiji. Diplomiral je iz gradbene stroke. Častitamo!

Vsi hočemo z božičnim obdarovanjem dokazati, da smo zrel narod
Darovali bomo Zimski pomoči!

Vsak človek je srečal Boga na svoji poti. (Serillanges).

Koledar:

Petek, 8. grudnia: Marijino Brezmadežno spočetje; Evthijian, papež in mučenec. Sobota, 9. grudnia: Peter Furie, škof; Gorgonija, devica; Restitut, škof in muč. Nedelja, 10. grudnia: 2. adventna; Mar. Loretska; Miltijad, papež; Julija, d. m.

Dramsko gledališče:

»Triglavska rožica. Mlad. predst. Ob 14.30.

Operno gledališče:

»Rdeča kapica. Mlad. predst. Ob 14 in 17.

Kino Matica:

»Ciganska ljubezen. ob 10, 14, 16 in 18.

Kino Union:

»Gospa Silvelina. ob 10, 14, 16 in 18.

Kino Sloga:

»Tvoje je moje sree. ob 14, 16 in 18.

Lekarniška služba:

Nočno službo imajo lekarne: v petek: mr. Loustek, Rešljiva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Viš, Tržaška cesta; v soboto: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Zdravniška služba:

Praznično zdravniško službo bo opravljal mestni zdravnik dr. Oiber Fran, Ljubljana, Stefanova ulica 7, telefon 36.41. Nedeljsko zdravniško službo opravlja mestni zdravnik dr. Ljilčar Vinko, Ljubljana, Tržaška 14, telefon 22-89.

Pridite - molimo!

Zahvalne in prošnje molitve v stolnici

V petek, na praznik Brezmadežne, bo v stolnici celodnevno čiščenje sv. Rešnjega Telesa. Vse vernike vabimo, da pridejo moliti Jezusa v presveti hostiji. Obenem pa hočemo izpolniti na prazniški dan Brezmadežne še drugo svojo dolžnost: vsem molitvenim urom pred najsvetejšim bomo dali ta-le namen: »Zahvala Mariji, da je Ljubljano dosedaj varovala vojnih strahot in prošnja za nadaljnje varstvo. Molitvene ure se bodo vrstile v sledečem redu:

od 18 do 14 za moše in lante,
od 14 do 15 za žene in dekleta,
od 15 do 16 za šolsko mladino,
od 16 do 17 splošna molitvena ura.

Pri vseh molitvenih urah se bodo molili vsi trije deli sv. rožnega venca. — Po splošni molitveni uri bodo ob 5 slovesne pete litanije in posvetitev presv. Sreč Jezusovemu.

K molitvenim urom vse vernike vabimo. Starše in vzgojitelje prosimo, da opozore na molitveno uro tudi šolsko mladino.

Pridite, molimo, zahvaljujmo se in ponižno prosimo!

Na tisoče sirot joka in prezeba Pomagajmo jim in darujmo Zimski pomoči!

NOVI GROBOVI

† Ana Štrucelj. Umrli je po daljšem bolehanju v splošni bolnišnici gospa Ana Štrucelj iz Podzemlja pri Gradcu v Beli Krajini. Pogreb bo v soboto ob pol 4 iz Zal. Vse njene rojake, znanke in prijatelje vabimo, da se pogreba udeležijo v čim večjem številu.

† Anton Sotlar. V splošni bolnišnici je umrl radeški rojak g. Anton Sotlar. Kot kmečki sin se je s svojo vztrajno marljivostjo povzpela do samostojnega trgovca. S svojo poštenostjo si je pridobil naklonjenost vseh domačinov, ki so ga vedno upoštevali tudi v javnem življenju; saj so mu dvakrat zaupali mesto podžupana, kot odbornik pa je pokojni deloval v proseh občine nad 30 let. Živel je s častjo in se udeleževal tudi v društvi kot fant pa tudi kot zrel moški. Vtisnil je pečat čeli generaciji, ki ga bo ohranila v častnem spominu.

† Jospina Wessner. V četrtek ob 10. uri je umrla na svojem domu, Kolodvorska ulica 20, gospa Jospina Wessner. Bila je 41 let učiteljica pri sv. Miklavžu pri Ormožu in v Ljutomeru. Na mrtvaškem odru leži na svojem domu.

Naj rajnim sveti verna duša, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Obvestila Prevoda

Nova cena mesu

je določena od 7. t. m. dalje na 84 lir kg.

Prodaja drobovine delavcem pri najtežjih delih

V soboto, 8. t. m., dobijo delavci pri najtežjih delih na odrezek »NTD 13« dodatne živilske nakaznice za mesec november 1944 (z zeleno, rdečo črto ali brez teh) v razmerju 25-50 dkg drobovine: 25 dkg ledvice, jetra, srca ali 40 dkg vampov, govejih gobov ali pa 50 dkg pljuč. Drobovino bodo prodajali mesarji: Černivec Stanko, Marjetič Ivan, Kumer Matija in Konjan Alojzij na mesarskih stojnicah na Pogačarjevem trgu od 8-13.

Prodaja kislega zelja in repe

Potrošnike opozarjamo na prodajo kislega zelja in repe, ki se vrši vsak delovni dan, in sicer: kisla repa na živilskih trgih na Pogačarjevem trgu, Viša in Šiški; kislo zelje pa na Pogačarjevem trgu, na trgu v Šiški in pri tvrdki Orašem v Mostah, Predovičeva 5. Kasnejše spremembe bomo pravočasno objavili.

Dodatne živilske nakaznice za težke in najtežje delavce za mesec december bo mestni prekrbovalni urad delil po številnih kark potrdil tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek, 11. t. m., št. 1 do 100, v torek, 12. t. m., št. 101 do 300, v sredo, 13. t. m., št. 301 do 500, v četrtek, 14. t. m., št. 501 do 700, v petek, 15. t. m., št. 701 do 900, v soboto, 16. t. m., št. 901 do 1100 in v ponedeljek, 18. t. m., št. 1101 do 1300. Mestni prekrbovalni urad opozarja podjetja, naj se točno drže vrstnega reda.

Z Vrhniko

»Vrhniški domobranski oder« pripravljajo za nedeljo 17. dec. v prosvetnem domu na Vrhniku, veseloigro s petjem »Svoje glavočke«. Med odmorji bodo razni pevski nastopi. Na to prireditve že danes opozarjamo.

CERKVENI VESTNIK

Šenklaški žegnanje

Na šenklaško žegnanje, v nedeljo 10. decembra, bo imel prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman v stolnici ob 7.30 pridigo in nato slovesno pontifikalno sv. mašo. Po sv. maši bo podelil papežev blagoslov.

POIZVEDOVANJA

Našel sem tramvajsko legitimacijo za prago Sv. Križ na ime Bolta Cecilija. Dobi se pri vratarju Ljudske tiskarne.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Ljubljanska ljudska prosveta
Velika ko bremena mestne občine v sedanjih viharjih letih. V ozadje so zato potisnjeni kulturne zadeve, ki so se poprej v proračunu odražale na vidnejši način. V novem proračunu za leto 1945, je poglavje o ljudski prosveti kratko in skromno. Za ljudsko prosveto je v osnutku naveden znesek 679.685 lir, v prejšnjem proračunu 419.992 lir. Za znanost je naveden znesek 64.900 lir, kakor lani, za umetnost 205.200 lir, lani 233.700 lir, torej nekoliko nižan. Za narodno gledališče je v proračunu vsota 150.000 lir.

Obsojen zaradi nakupa ukradenega blaga

Ljudje so vedno neprevidni in lahko miselno nakupujejo blago sumljivega izvora od neznanim jim ljudi. Nato imajo sitnosti pred sodiščem. Neki mehanik iz ljubljanske okolice je letos junija kupil znatno zalogo pil, žag, svedrov in brusilnih kamnov za malenkost 450 lir. Ni mu bilo na videz prav nič sumljivo, da sta mu to blago ponujala v nakup dva

Drobne novice

Kongregacija gospoditen in kongregacija učitelje pri sv. Jozefu imata na praznik Brezmadežne 8. t. m. skrajno skupno sv. obhajilo s obnovitvijo posvetitve, popoldne ob 4 pa je skupna pobožnost v cerkvi.

Stolina kongregacija akademikov bo imela na praznik Brezmadežne ob 7 skupno sv. mašo v stolnici pri oltarju Naše ljube Gospe (srednji oltar na ženski strani), — Voditelj.

II. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes na praznik Brezmadežne, ob 7 sv. mašo s skupnim sv. obhajilom, ob 14.30 pa slovesni shod. — Voditelj.

Slovesna sv. maša za pokojnim Antonom Zakrajškom bo 12. t. m. ob 7 v cerkvi sv. Petra. Spomin na polletnico njegove smrti, Bločani vabljani.

Molitvena ura za akademsko izobraženo gospodo bo v nedeljo, dne 10. decembra 1944, ob 17 v kapeli Slomškovega doma na Poljanski cesti št. 6. — Molili bomo iz nove knjižice »Uro čiščenja« uro za svetli adventni čas. — Poebna vabila ne bodo razposiljena.

Križanska moška kongregacija ima danes ob 15 slovesen shod v proslavo praznika Brezmadežne. Po govoru bo darovalna za potrebe družbe, nato pete litanije M. b. v primeru alarma se prične shod četiri ure pozneje. Pri shodu se oznanjati tudi red za pobožnost živega rožnega venca dne 12. decembra.

Lovski zbornik je izšel. Člani lovskih društev, ki so za leto 1944 še plačali članarino, ga dobe brezplačno v lovski pisarni med uradnimi urami od 8-10, sicer pa je naprodaj ravno tam in v knjigarnah po 100 lir brošura, po 125 lir vezan izvod.

Za obrtnike in rokodelce, mojstra, pomočnike in vajence bo, kakor vsako leto, na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja v petek, 8. decembra, sv. maša s skupnim obhajilom v križanski cerkvi točno ob 8. uri. Udeležimo se skupne pobožnosti v čast nebeski in naši Materi v kolikor mogoče obilnem številu.

Gledališki koledarček za leto 1945 je izšel. Vabinsko nudi razne članke o gledališki umetnosti in 50 slik. Kakor vsako leto, ima tudi letos vsak koledar svojo številko. Pri zbiranju določene številke bodo dobile lepe nagrade, obstoječe iz umetniških slik, plak, knjig, vstopnic itd.

Razstava slik V. Skraupja bo odprta samo še ta teden v petek, soboto in nedeljo v atoleju državnega gledališča, Bleiweisova 13, nasproti vladne palače, od 9-17. — Brezplačno!

Pustolovščine dimnikarskega vajenca

Slavko je dimnikarski vajenec. Pri mojemu poslu je Slavko prejel še dobro napitnino, dnevno 20 do 30 lir. Pohlep po denarju ga je tako omamila, da je hotel še več in več, da bi se lahko pobahal pred znanec s polno listnico. Pri sedmih gostinjskih si je Slavko prekrbel več steklenice vina. Nato je ukradel 10.000 lir vredno kolo, a z nekega drugega koleša se 1500 lir vredno dinamom. Imel pa je Slavko smolo, da so ga detektivni kriminalnega oddelka hitro izsledili, mu zaplenili kolo in dinamom ter ga izročili sodišču.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Anton Marinič. Ob tej priliki je okrožni vodja dr. Pototschnigg osebno čestita slavlencu. Marinič je bil rojen v Podravljah pri Rožku in je bil 50 let učitel in se je vedno udeleževal za domovino.

Smrt akademičnega slikarja. V Celovcu je 5. decembra t. l. umrl 59 letni Maksimilijan Bradacek, ki je bil akademični slikar in ustanovitelj in vodja pokrajinske Narodne galerije. Poučeval je več let risanje na celovski gimnaziji. V poslednjih letih je bil deželni vodja državne zbornice za upodabljanje umetnost v Celovcu.

Iz Hrvaške

Tolovaji še nadalje streljajo anglo-ameriške letalce. »Glas Primorja« z dne 6. decembra objavlja naslednje poročilo o ponovnem streljanju angloameriških letalcev: »Kakor poročila hrvaški poročevalska služba »Croatia«, se je v zadnjem času zvedelo, da so tolovaji v okolici Bje-lavara postrelili posadko nekega ameriškega letala, ki je moralo zasilon pristati. Komunistični komisarji so ob tej priliki izjavili, da so Anglo-amerikanci sovražniki tolovajev, ker so proti boljševizaciji jugoslovanskega področja.

Poročilo iz Sarajeva, so anglo-ameriški letalci bombardirali ter obstreljevali s strojnimi tudi nekatera tolovaška taborišča pri Fojnici ter so prizadejali tolovajem težke izgube. Tolovaji to poročilo potrjujejo ter izjavljajo, da ta napad anglo-ameriških letalcev ni bil izvršen po pomoti, temveč z jasnim namenom, da povzroči tolovajem čimvečje izgube.

Ta poročila komentira hrvaški časopis ter pravi, da bi bilo verjetno da so anglo-ameriški letalci izvršili ta napad zaradi pomote in slabe orientacije, če ne bi sami tolovaji izjavljali, da gledajo v vsakem anglo-ameriškem letalcu sovražnika komunistične ideje in nasprotnika svojega cilja: boljševizacije jugoslovanskega področja. Tako padajo anglo-ameriški letalci od istega orožja, ki so ga dajali v roke svojim morcem. Kot zahvalo za izkazano pomoč, dobivajo sedaj strel v tilnik.

KULTURNI OBZORNİK

Knjiga o vzornem mladcu — mučencu Grozdetu

Osmega decembra, na praznik Brezmadežnega spočetja, se že od nekdaj mladina, zlasti dijaška mladina, posvečuje Devici Mariji in ji obljublja čistost v življenju in aktivnost v delu za versko poživitev v sebi in v narodu. In prav za ta praznik nedolžne dijaške mladine je izšla knjiga o katoliškem mladencu Lojzetu Grozdetu, ki je na tako mučeniški način žrtvoval svoje življenje za Boga in narod, reenično kot pravi »mladec Kristusa Kralja«. Knjiga je izšla kot prva knjiga v zbirki »Naši vzorci«, ki ji je napisal uvodno besedo sam škof dr. Rožman takole:

»Veliki čas, ki ga preživljamo, je dal velike ljudi, ki so narodu v čast in bodo za vso prihodnost svetli vzorci, vredni, da jih posnemamo bodiči rodovi. Niso bili veliki zavojo visoke službe ali voditeljskega položaja, ne zavojo velikih in za dolgo dobo odločujočih zunanjih dejanj, pač pa zaradi notranje velikosti, ki so si jo v trdem in vztrajnem boju priborili, spadajo v zbor junakov našega naroda, so nazorni in praktični voditelji k pravi popolnosti in oni ponižni veličini, ki jo

tudi neskončno veliki Bog prizna. Prvi in morda najlepši vzor, ki ga ta zbirka predstavlja, je Lojze Grozde, ki je svojo notranjo lepoto in veličino po božji milosti smel ovenčati še z gloriole mučeništva. Vzemli, beri in premišluj in potlej, pojdi in stori tudi ti tako.«

Tako je ta ponižni, tihi, a od sile nadarjeni marijanski osemletec postal po svojem notranjem bogastvu življenja »junak in praktični voditelj« v duhovnem življenju našega naroda. Zakaj in kako, pa je pokazal njegov življenjepisec dr. Anton Sterle, ki je sestavil to 123 strani obsegaajočo knjižico v vzpodbudo in poenemanje novemu rodu slovenskih mladcev Kristusa Kralja.

Lepe in poučne so knjige, ki govore o mladostnih viharjih z načelnega stališča, se nazornejši so pa živi zgledi bogljubnega življenja, kajti »besede mičejo, a zgledi vlečejo«. Tak vzorni mladenič, žrtve naše domače revolucije, je bil Lojze Grozde, marijanski gojenec, prednik Marijine kongregacije, član Katoliške Akcije, odlični dijak, vedno med najboljšimi po učenju in uspehih, pesnik in voditelj naša narava, mučenec komunističnega nasilja, ki je na novega leta dan 1943 po krutem mučenju zaradi tega, ker je

nosil s seboj na počitnice Kempčanovo Hojo za Kristusom in Misale, umrl v Mirni na Dolenjskem.

Dr. Sterle je pokazal življenjepis tega plemenitega mladca od nesrečne temne mladosti v Gorenjih Vodalih pri Mokronogu, ki jo je preživel kot nezakonski otrok, do svetle mučeniške smrti. Vnes pa je opisano njegovo hrepenenje po šoli, uspehi doma in v Ljubljani, kamor je prišel na sam dan Euharističnega kongresa. Odslej se je preživil v zavodu po zaslugi dobrotnikov, ki jim je ostal vedno hvaležen. Razvijal se je v izredno nadarjenega in pridnega dijaka, ki je bil daleč pred drugimi po svoji razsodnosti, izobrazil in tudi duhovni zrelosti, se dlje pa po čistem življenju in težnji po popolnosti. Kot urednik pisanih dijaških časopisov v zavodu se je odločil za službo Bogu in se ves posvetil službi Kristusa Kralja v organizaciji Katoliške Akcije. Iz knjige se vidi nazorno, kako je v pesmih epemalno svoje življenje in kako zrelo in pogumno je stopal v življenje kot borbeni narava, ki je imel že v gimnazijah letih do popolnosti izgrajen svetovni nazor in se je zanj bil z vesmi nastrojen. Poleg literarnih poskusov se je v zadnjih letih najbolj posvečal predavanjem v kongregaciji in študiju KA ter je bil med svojimi tovariši naravnost voditeljska osebnost. Njegovo obnašanje je bilo v vseh pogledih zgledno ter mora

po pobožnosti, živi veri, navdušenosti za svete stvari in borbenosti kakor tudi po izpolnjevanju vseh etnosovskih dolžnosti in po nadarjenosti postati vsem vzor, kakor je bil že tovaršem za življenja. Življenjepis se končuje z zadnjim njegovim božičnim potovanjem na dom k svojem, kamor pa ni prišel, temveč ga je mučeniška smrt zadela v Mirni, potem ko je davi na novega leta dan — na prvi petek — prejel v Stični še svojo zadnjo popotnico.

Dr. Sterle je dobro storil, da je posemerna poglavja ilustriral z njegovimi posmimi, kajti pesni so najiskrenejša izjava vsakega srca. Prav iz pesmi se vidi, kako plemenita in nedolžna je bila Grozdetova duša. Tudi, če bi morda ne postal velik pesnik, so tu ohranjen njegove prve pesniške izpovedi, ki izpričujejo, da je imel Grozde reenično mnogo talentov. Najbolj pa je razvil talent za bogoljubno življenje Kristusovega mladca. Zato so ga mladci tudi dvignili za svoj vzor in vzor vse slovenske mladine.

Prav je, da je njegov življenjepis izšel za tradicionalni dijaški praznik osmega decembra, saj je Grozde naš najlepša ovetka iz Marijinega vrta. Knjigo pa priporočamo mladini ne samo v nakup, temveč v branje in — posnemanje, saj je Grozde — svetniški in mučeniški sad naših dni.

Dramsko gledališče

Petek, 8. decembra, ob 14.30: »Triglavska roža«. Mladinska predstava. Obisk av. Miklavža. Cene od 40 lir navzdol.
Sobota, 9. decembra, ob 16.30: »Matiček so ženi«. Red Sobota.
Nedelja, 10. decembra, ob 16.30: »September«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Operno gledališče

Petek, 8. decembra, ob 14: »Rdeča kapica«. Mladinska predstava. — Ob 17: »Rdeča kapica«. Mladinska predstava. Pri obeh predstavah obisk av. Miklavža. Cene od 60 lir navzdol.
Sobota, 9. decembra, ob 16.30: »Carmen«. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 10. decembra, ob 14: »Rdeča kapica«. Mladinska predstava. — Ob 17: »Rdeča kapica«. Mladinska predstava. Pri obeh predstavah obisk av. Miklavža. Cene od 60 lir navzdol.

»Odgovorna snov« Jadranske primorje

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 8. december:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutrani koncert, vnos 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napoved sporeda, nato pevski zbor kranjskih učiteljskihnikov — 12.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju, poročila v slovenščini — 12.45 Zveke iz oporot lavaja radij. ork. vodi D. M. Sijance, sodelujoča sopranistka Dragica Sok in tenorist Anton Koren — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in Jože Povše, harmonika — 15 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 18.30 Pregled športnih dogodkov v nemščini in slovenščini — 18.45 Gospodinsko predavanje, Anica Lebar: Zena in delo — 19 Fantje na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Aktualno predavanje Hansa Fritzschea — 20 Poročila v nemščini — 20.15 »Sentjurjski provizor«, zvočna igra Stanka Kocipra, izvajajo člani Narodnega gledališča, vodi inž. Ivan Pengov — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Glasba za konec tedna.

Belobe — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Glasba za flauto, violo, klavir in petje, solujejo Slavko Korosec, Miran Vihar, Marjan Lipovec in Ksenija Vidali — 21 Častni poljub — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Malo kramljanja, malo plesanja, plesni orkester vodi D. Prevorsek — 23 Prenos osrednjega nemškega sporeda

Dnevni spored za 9. december:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutrani koncert, vnos 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napoved sporeda, nato pevski zbor kranjskih učiteljskihnikov — 12.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju, poročila v slovenščini — 12.45 Zveke iz oporot lavaja radij. ork. vodi D. M. Sijance, sodelujoča sopranistka Dragica Sok in tenorist Anton Koren — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in Jože Povše, harmonika — 15 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 18.30 Pregled športnih dogodkov v nemščini in slovenščini — 18.45 Gospodinsko predavanje, Anica Lebar: Zena in delo — 19 Fantje na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Aktualno predavanje Hansa Fritzschea — 20 Poročila v nemščini — 20.15 »Sentjurjski provizor«, zvočna igra Stanka Kocipra, izvajajo člani Narodnega gledališča, vodi inž. Ivan Pengov — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Glasba za konec tedna.

MALI OGLASI

Službe

doba

POSTREŽKINJO

za dopolnilne ure, sprejem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10759.

TKALCO

sprejem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10760.

POSTREŽKINJO

za dopolnilne ure, sprejem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10759.

HILAPCA

h konjem, poštenega, zanesljivega, vajenega kmečki del, sprejem takoj. Ljubljana, Trnovski prištani 20.

HILAPCA ali DEKLO

za lažja bitna dela in okrobovanje krave, iskanje za čimprej. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10762.

FANTA in DEKLE

sprejem v službo po lističu na kmetijo. Plača po dogovoru. Ljubljana, Šiška, Vodnikova c. 56. Iločevac.

HILAPCA

h konjem, poštenega, zanesljivega, vajenega kmečki del, sprejem takoj. Ljubljana, Trnovski prištani 20.

SLUŽKINJO

k tričlanski družini, mirno in pošteno vajeno vsaj nekaj gospodinskih del sprejem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10761.

Kupimo

»ILINI IN KAVNI

SERVIS ali posamezne porcelane krožnike kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10759.

DOBRO OTOMANO

kupim, plačam do 1500 lir. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10754.

PISARNIŠKE MIZE

knjižna stojala, vitrine in drugo snago pohištvo kupi trgovina »Oglede«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

VISOKO OMARE

dvokr. za obliko in perilo, v dobrem stanju, plačam od 1000 do 1500 lir. Trgovina »Oglede«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

PISALNE STROJE

dobro ohranjene, boljše znamke kupi takoj po najvišji dnevni ceni (vrhka »Everest«). Prešernova ul. 44.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

ZAHVALA

Za vse izraze topliga sočutja ob izgubi našega nad vse ljubljeneža moža in ateka, gospoda

Kralj Franca

naša najlepša in iskrena hvala. Zahvaljujemo se darovalcem cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovih poslednjih poti.

Sv. maša zadušnica za nepozabnim pokojnikom bo v ponedeljek 11. t. m. ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Zalujoča žena in hčerki.

Polizvedbe

OSEBNO IZKAZNICO

in prepustnost za čez blok. Ime Selan Edvard sem izgubil v nedeljo od Vodovodne po Dunajski cesti do kongresnega trga. Ker sem dijak in te listine potrebujem, prošim poštenega najditelja, da jih odda v upravi »Slov.« pod št. 10764.

LISTNICO

z raznimi dokumenti in tobačnimi kartami ter z vsoto 2050 lir sem zgubil 6. XII. na poti od Trnovske ceste do Valjavčeve ul. Potisnega najditelja, vljudo prosim, da vrne vsaj dokumente na tvrdo Jelačin, Emonska cesta 2.

Damske ROKAVICE

sem našla v kino »Union«. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10759.

URO

sem našel. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10764.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra 1944.

Zalujoča žena in otroci.

ZAHVALA

Za številne izraze topliga sočutja ob izgubi moje mame, gospe

Zörer Antonije

bivši trgovce

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 15 pop. z Zal, kapele sv. Jakoba, k sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Petrinja, Straubing, 7. decembra

25 let Komunistične partije - temna črta v zgodovini našega naroda

SLOVENEK
8. decembra 1944
49. ČETRTKOVA STRAN

20. aprila letos je minilo 25 let, odkar so zarotniki proti vsemu, kar so naši dedje v tisočletju zgradili, ustanovili — Komunistično partijo Jugoslavije. V tej za življenje narodov tako kratki dobi se je zaradi te organizacije komunističnih zločincev zbralo nad našo domovino toliko gorja, kakor nikdar prej v zgodovini. 25 let se je slovenski narod branil komunistične kuge, ki je nastopila takoj po prvi svetovni vojni. Boriti se je moral proti njej v dnevih najtežje gospodarske stiske, saj so komunisti prav to nesrečo najbolj izrabili v svoje zločinske namene, boriti se mora tudi danes v teh najtežjih dneh naše zgodovine, ko komunistične tolpe uničujejo slovenske domačije in pobijajo njih prebivalce pod satansko krinko boja za osvoboditev slovenskega naroda.

Težko je podati zgodovino tajnega gibanja, posebno težko pa zgodovino Komunistične partije. Skozi 25 let so namreč komunisti pod raznimi krinkami skrivali svoj pravi zločinski obraz, tako da ga more spoznati le tisti, kdor natanko pozna naravo tega zmotnega nazora. 25 let že okušamo, kako strašna je razlika med komunističnimi lepimi besedami in njihovimi grozodejstvi, in zato vemo, da je vse komunistično govorjenje o demokraciji, enakosti in bratstvu podla laž. Zanimivo je, da so mnogi Rusi verjeli Leninovim besedam o demokraciji. Ko pa je v aprilu 1917 v dobi prehoda k pravi komunistični revoluciji Lenin

svoje besede o demokraciji požrl, so se mu mnogi uprli, a bilo je prepozno. Lenin jih je označil za oportuniste in jih neusmiljeno uničil.

Komunistični učenci vneto posnemajo svojega učitelja. Dobro vedo, da bodo množice le na ta način zapeljali, če jim bodo govorili lepe besede. Zato tudi tolovajska brošura »Pouk o partiji« uči tolovaje: »Za pravilno razumevanje marksistične leninistične teorije je treba v prvi vrsti razlikovati njene črke od njene vsebine.«

Na to hočemo gledati, na to hočemo opozarjati, ko na današnji četrtkovi strani prinašamo pregled delovanja Komunistične partije.

Delovanje Komunistične partije in vse valovanje njene zvite taktike moramo razdeliti v šest glavnih razdobj. Od 1919—1920 doba prvih dveh let po ustanovitvi, ko so komunisti še javno delali in doživeli tudi največji razmah;

1921—1922, ko je mlada država že dobivala moč nad komunističnimi tolpmi, zato so se morale zateči k podtalnemu delu;

1922—1928 doba velikih trenj v Partiji in njene akcijske nesposobnosti;

1929—1935 doba preganjanja komunistov;

1935—1941 doba ponovnega razmaha KP, ki je na povelje Moskve pričela pripravljati revolucijo;

1941—1944 vojna doba, ki so jo komunisti zločinsko izrabili za uresničenje krvave revolucije.

gočeni. Ljudstvo je že spoznalo laž njihovih krink, država pa je teroristično organizacijo z močnimi ukrepi vedno bolj uničevala.

31. december 1920 je v boju proti komunizmu važen datum. Takrat je Vesničeva vlada izdala »Obznanilo«, češ da je Komunistična partija pripravljala revolucijo. Komunistični načrti so bili odkriti in kom. partija je bila prepovedana. V letu 1921 prehajamo v dobo, ko je partija spoznala, da ne bo mogla več kazati svojega pravega obraza. V začetku 1921 se je Plenum centralnega partijskega veča dvakrat sestal na izredni seji. Glavni razgovor je bil okrog vprašanja, kako nadaljevati z delom tudi po odkritju priprave za revolucijo. Sad zadnjega sestanka Plenuma je bil atentat na notranjega ministra Draškoviča v Delnicah, kjer je komunist-delavec Stanoje Staić poskušal 21. junija ministra ubiti. Prav tako se je ponesrečil tudi drugi namestnik umor, ki so ga komunisti pripravljali za regenta Aleksandra na Vidov dan 28. junija 1921. Ob teh dveh atentatih se je javnost še bolj prepričala, da ima opraviti z zločinsko komunistično tolpo in se je zato še bolj odmaknila vplivu komunistov.

Preiskave o pripravi obeh umorov pa so pokazale, da so umore pripravljali komunisti, poslanci, zato je oblast vse te poslance zaprla. 2. avgusta 1921 je izšel zakon o zaščiti države. Država je ostro nastopila proti vsakemu komunističnemu delovanju. Komunisti so se morali potuhiniti. — Januarja 1922 se je vršil proces proti vidovdanskim atentatorjem. Napadalec na ministra Draškoviča je bil obsojen na smrt, atentator na regenta Aleksandra pa na 20 let roboje. Mnogo komunistov je bilo zaprtih. Partija se je potuhnila in sklenila delati le na znotraj za dvig svojih organizacij. Komunistično vodstvo je mislilo, da bodo kmalu lahko preslepili državo in prišli zopet k javnemu delovanju. Mislili so, da je ilegalnost le začasna, zlasti je v tej veri živel Sima Marković. Toda Komunistična partija se ni smela zaradi svojih zločinov nikdar več pokazati med poštenimi ljudmi. Država je s prepovedjo delovanja Komunistične partije v živo zadela vse delo komunistov, ki si od tega udarca niso znali več pomagati.

Doba velikih trenj med komunisti

Komunistom so morali priskočiti na pomoč moskovski boljševiki, ki so

Po ukazu Moskve so pripravljali revolucijo

Poleti 1935 je bil v Moskvi VII. kongres Kominternne. Ta kongres je važen mejnik za povojno zgodovino vseh narodov Evrope. Na tem kongresu je glavni tajnik Kominternne Dimitroff izdal vsem komunističnim strankam navodila o novem delovanju komunistične taktike. Medtem ko je na VI. kongresu Buharin zagovarjal in tudi podržal zahtevo, da mora komunizem vedno in povsod samostojno nastopati in se zlasti varovati vsakega sodelovanja s socialno demokracijo, je pa sedanjši kongres izdal geslo: Iščite zaveznikov, kjer jih dobite. A ne samo to: komunisti naj se vrinejo v vsa gibanja in naj si privzemajo kakršno koli masko hočejo, samo da jih vodi do cilja — krvave revolucije.

Ta navodila so se kmalu poznala tudi v delovanju jugoslovanske komunistične stanke. Prvič se je nova taktika komunistov — ponujena roka opazila pri nas poleti 1935. A je takoj propadla, kajti slovenski časopisi so takrat pravočasno opozorili svoje bralce na bližajočo se nevarnost in na ta način mnoge zavarovali pred težko škodo. Leta 1936 so jo komunisti hoteli obnoviti na drug način, brez pogajanj, razgovorov in razglasov, vendar tudi to pot niso uspeli.

Na VII. kongresu Kominternne je bilo tudi sklenjeno, da se mora komunistična revolucija najprej začeti v Jugoslaviji, češ da je ta država najbolj pripravljena za komunizem. To se je v delovanju naših komunistov tudi kmalu pokazalo. Komunistične centrale z Dunaja in Pariza so pošiljale v našo državo cele kupa navodil, brošur in letakov, ki naj pomagajo naše ljudstvo zrevolucionirati.

Policija je tudi odkrila komunistična navodila za nastope pri volitvah. Komunisti so hoteli izrabiti bližnje volitve, da bi si pri njih pridobili na nezavisnih listah čim več glasov. V Sloveniji se je tak primer zgodil najprej pri občinskih volitvah na Ježici. Maloštevilni komunisti sicer niso mogli postaviti lastnega kandidata, zato pa so dosegli enotno listo proti JRZ. Ta lista se je imenovala »Skupna fronta slovenskega delovnega ljudstva«. Tiste dni so imeli na Ježici neznani ljudje veliko posla. Po Ježici so komunisti trosili posebno izdajo Ljudske pravice, ki je izšla samo zaradi teh volitev. Izid teh volitev nam jasno kaže, kako malo vpliva so imeli komunisti na slovenske volilce. 80 odstotkov volilcev je glasovalo za listo JRZ in le 20 odstotkov za Marušičevo-marksistično skupino.

Istega leta je bila tudi organizacija same komunistične partije močno spremenjena. Komunisti so poleg svoje

predlagali, naj si Komunistična partija pomaga z novo taktiko enotne fronte. 1. januarja 1923 so komunisti priredili veliko konferenco, na kateri so hoteli ustanoviti legalno stranko, ki bi delovala pod napačnim imenom NRPJ (Nezavisna radniška partija Jugoslavije). Toda oblast je kmalu spoznala zvito komunistično taktiko in ni dovolila, da bi ta na videz nezavisna organizacija še naprej delovala: 1923. leta je država tudi to organizacijo prepovedala.

Pokazalo se je, da velik del komunistov ni bil za revolucijo, temveč za mirno rešitev socialnega vprašanja. To je bilo za Kominternno težko vprašanje; treba ga je bilo rešiti, če je hotela v Jugoslaviji izvesti revolucijo. Zato je bilo treba sklicati 3. partijsko konferenco, 1923 v Beogradu (1. in 2. sta bili na Dunaju). Pokazalo se je, da se celo glavni komunisti ne morejo sprijazniti z brezobzirnim prelivanjem krvi, kakor ga je narekovala Moskva. Sima Marković je izdal knjigo, v kateri zagovarja boljševikom tuje stališče, da morajo komunisti priti do oblasti ustavno in ne z revolucijo. V Beogradu je nastal boj med levimi in desnimi. Tako lepo vidimo, kako so se celo glavni komunisti počasi vzgajali za poslušne podložnike zločinske Moskve. Tudi v taktiki je prišlo do sporov. Glavni komunist Sima Marković je zahteval, naj bo edino centralni komitet skrit v ilegali, ostala partija pa naj dela javno. Levi komunisti pa so vedeli, da je njihov bližnji cilj krvoprelitje, zato so zahtevali, naj komunistična partija takoj stopi v ilegalo. Zmagali so levi, KP je stopila v ilegalo.

L. 1926 je bil na Dunaju III. kongres KPJ. Komunisti so se med seboj pogodili, a pogodba je ostala le na papirju. Tako je celo Sima Marković, voditelj komunistov, imel v Beogradu svoje celice, ne da bi zanje vedeli ostali člani CK.

Razdor med našimi komunisti je bil tako pereč, da je morala 1928 Kominternna poslati odprto pismo jugoslovanskim komunistom. V tem odprtem pismu so boljševiki javno napadli neposlušnost nekaterih glavnih komunistov in pokazali, katera smer ugaja boljševiški Moskvi. Staro vodstvo je bilo ostavljeno, novo vodstvo je bilo sestavljeno iz samih zvestih. Moskva je že takrat z veseljem gledala na njej najbolj vdano zločinsko tolpo komunistov iz Zagreba, v kateri je bil tudi

Josip Broz, sedaj Tito. Novi tajnik KP je postal Jurij Drašković. Posrečilo mu je izključiti vse, ki niso bili pripravljeni v vsem popolnoma poslušati Kramlja.

IV. kongres KPJ je bil konec leta 1928 v Dresdenu. Na tem kongresu komunisti še enkrat — to pot enotno — sprejeli odprto pismo Kominterni. Naši komunisti so se tako popolnoma prodali zločinski Moskvi, odločili se naprej vdano izpolnjevali vse njene ukaze za stave, zločine in umore. Komunistična partija se je tako »očistila«. V njej so ostali le oni propadli ljudje, katerim je bil odličen napredni življenjski cilj — uničenje lastnih bratov. Na tem kongresu so se komunisti prvič razgovarjali o revoluciji v Jugoslaviji in večina se je izjavila za buržoazno demokratično revolucijo. Izbrano je bilo novo vodstvo, tajnikom Jurijem Džakovcem.

6. januar 1928 tudi komunisti dobijo pomnilno. Takrat je kralj Aleksander odpravil ustavo in postal absolutni vladar. Prepovedal je vse organizacije, največjo skrb pa je polagal na uničenje komunizma v Jugoslaviji. Kralj zavedal se je, da je to največji sovražnik. Partija je hotela to sicer res teko vladavino izrabiti, da je hujškal množice proti državi in obstoječemu redu. Toda takrat so morali komunisti spoznati, da jih ljudstvo sovraži in v njih boji. Zaradi rovarjenja KP so bili mnogi komunisti zaprti in nekateri celo obsojeni na smrt. Tako so bili ubiti glavni krivci nemirov Džakovci, ki so ga orožniki ustrelili, ko se je na povratku iz SSSR protipostavno poskušal prebiti čez mejo. Na smrt je bil obsojen tajnik Rdeče pomoči Hacinović Bracanović in nekateri glavni voditelji SKOJ-a, med njimi bratje Oreški. Komunizem se je zopet na zunaj potuhnil. Spoznal je, da ne more priti v dan s pravim imenom. Komunisti so pričeli širiti med ljudstvo umazane knjige. Že takrat so začeli nekateri izpovedati številne naše organizacije pri nas predvsem krščansko-socialistične. Tako je pod njihov vpliv padla jugoslovanska strokovna zveza (JSS) in nekatera krščansko-socialistična akademska društva.

Komunistična partija se je leta 1928 za silo utrdila. Notranja trenja so sicer še dolgo časa slabila, vendar glavni razdor med komunisti je bil tem letom končan.

ga leta mes. aprila je bil v Parizu shod vseh vodilnih srednjeevropskih in balkanskih komunistov, ki so sklenili, da se mora začeti hitra in uspešna akcija za boljševizacijo Balkana in v prvi vrsti Jugoslavije. Tega leta je Komunistična partija Slovenije izdala svoj prvi manifest, kjer je pozivala k splošnemu uporu. Istega leta so »Lettre de Rome« pisale o jugoslovanskem komunizmu: »Težko si je misliti, da bi danes našli polje človeškega udejstvovanja, kamor ne bi segala pogubna akcija komunizma... Največja pozornost velja mladini: literatura brez vseke vrednosti, od skrajnosti umazanih smeši v njenih očeh vsako npravnost in jo vzpodbuja, da odvrže od sebe vsako vzdržnost.«

Tako so komunistični zločinci na vseh področjih narodnega življenja sejali zmedo in nered v enim samem namenom, da bi mogli enkrat na razrušenih tleh pričeti s krvavo revolucijo.

Novi red bo srečen, če ne bo komunizma

Toliko škode je že pred vojno slovenskemu narodu prizadejal brezbojni komunizem. Kljub vsem mniiranjem pa komunisti v mirni dobi ne bi nikdar prišli do oblasti. Ko pa je slovenski narod po zlomu bivše jugoslovanske vojske prišel pod oblast Savojevcev so komunisti izrabili njegovo nesrečo in pričeli z znanimi krvavimi zločini, kakor jih slovenski narod še ni doživel. Tako smo v kratkih obdobjih spoznali, da nam je vseh 25 let svojega obstoja komunistična partija zločincev prinašala samo gorje in nesrečo, pa čeprav je vedno govorila o boljših dneh slovenskega naroda. Trdno upamo, da bidejo slovenski domobranci s to zločinsko komunistično tolpo poslednji boj. Nikdar več se ne sme zgoditi, da bi nam peščica odpadnikov kar četrto stoletja povzročala toliko škode, kakor je to delala Komunistična partija.

Da pa se to ne bo nikdar več zgodilo, moramo popraviti vse vzroke, zaradi katerih je komunizem mogel toliko škoditi našemu narodu. V novem življenju po vojni ne smemo nikdar dopustiti, da bi se med nami pojavili komunisti, pa naj bi imeli kakršno koli krinko na sebi. Med vsemi sloji našega naroda mora vzrasti trdno načelno prepričanje, da ne sme nihče, komur je mar narodnih in verskih svetinj, sodelovati s komunisti.

Danes že mnogi zaslepljenci spoznavajo svojo zmotno pot in priznavajo zločinski obraz komunizma, kakor ga je priznal že pred vojno znani francoski komunist Frossard: »Pred 21

leti, ko se je končala svetovna vojna, sem mislil, da pomeni boljševiška revolucija novo dobo in da bo s svojim gesli in navdušenjem osvobodila človeštvo. Lahko se opravičujem s tem, da sem takrat imel šele 23 let. Počasi pa sem uvidel da boljševizem s svojim razvrednotenjem vseh moralnih vrednot zaslužuje narode, katere je prepričeval, da jih bo osvobodil. Tiranija boljševizma je najhujša od vseh, ker je pripravljena za svoje cilje preliti potoke krvi in jih je dejansko že tudi prelila. Ruska revolucija je v četrto stoletja stala človeštvo več krvi kakor najbolj krvava vojna.«

Komunisti se boje najbolj tistega, ki jih kaže pred narodom v pravi luči: kajti komunisti se zavedajo, da so podobni grškemu bajeslovnemu junaku Anteuju, sinu boga morja Pozejdona in boginje Zemlje. Ta junak je imel to slabost, da je bil brez moči, če ni bil v dotiku z zemljo. Če pa je stal na zemlji, je premagal vsakega tučca. Tega junaka Anteuja je premagal znan Heraklej. Pri pretepu ga je dvignil od tal in ga nato z lahkoto ubil. Tako so tudi komunisti brez moči, če ljudje vidijo pravi zločinski obraz komunizma.

Na koncu naj omenimo vire, iz katerih smo črpali podatke za to zgodovino Komunistične partije: Edvard Kardelj: Zgodovina KPJ, Moša Pišjade: O zgodovini KPJ, Zgodovina SKOJ-a in predvojni članki iz »Slovenca«.

Ko se je končala prva svetovna vojna

Ko je pri nas ob koncu prve svetovne vojne nastajala nova država, so se nekateri, zastrupljeni od komunistične agitacije, odcepili od narodne edinstva in hoteli že takrat povzročiti med našim narodom komunistično revolucijo.

Ti prvi odpadniki so prišli iz socialističnih vrst, zato moramo, preden govorimo o nastanku Komunistične partije, povedati nekaj opomb o socialnodemokratskih strankah pri nas.

Slovenska socialno demokratska stranka je bila ustanovljena razmeroma pozno — l. 1895. Bila je pod vplivom avstrijske, zato so tudi njene članke nekateri imenovali avstromarkiste. Že med svetovno vojno je bilo med nekaterimi socialisti opaziti boljševiško revolucionarni vpliv. Ta vpliv se je javno prvič pokazal ob prevratu po končani svetovni vojni, ko so v Ljubljani na Zaloški cesti ti prvi komunistično navdahnjeni socialisti izzvali krvolivje. Upor je bil manjšega obsega in se je kmalu brezuspešno končal. 11. avgusta 1918 pa je socialistični list »Napredek« prvič objavil vprašanje, ali naj gredo socialisti v ljubljanski »Narodni odbor« ali ne. Že 4. oktobra pa so se pri Socialno demokratski stranki (SDS) pričeli kazati prvi obrisi nove delitve v komuniste in zmerne socialiste; komunistov je bilo zelo malo in so imeli svojo »tržaško« strujo.

Prav tako so se tudi na Hrvaškem in v Srbiji nekateri socialisti odcepili od svoje prejšnje stranke. Ta »leva krila« niso hotela sodelovati pri urejanju novih razmer, nasprotno, komunisti so hujšali preproste množice in jih poskušali celo organizirati za upor.

Tako so komunisti že v onih prvih dneh novega življenja mlade države naredili narodu neizmerno škodo. — Ljudstvo, ki je pričakovalo mirnih dni, je takoj po končani vojni doživljalo nove težke čase. Sreča je, da te komunistične tolpe takrat še niso bile organizirane.

Ustanovitev Komunistične partije

Na veliko noč 20. aprila 1919 so se v Beogradu sešli zastopniki komunističnih krdel in na tako imenovanem Kongresu zedinjenja ustanovili komunistično stranko, ki je dobila ime SRPJ (kom.), kar pomeni Socialna radniška partija Jugoslavije (komunistov). Na istem kongresu so ustanovili tudi mladinsko komunistično organizacijo, ki je pozneje dobila ime SKOJ. Kongres je pokazal, da vsi ti komunisti nimajo dobre revolucionarne prakse. To se je tudi pokazalo v dneh po kongresu, ko se niso nikjer upali izvršiti upora, pač pa na vso moč nadaljevali z rušilnim delom proti novi državi in njenim predstavnikom. Z zločinskimi hujškanjem množice so komunisti napravili toliko škode, da se ne da preceniti. Komunistično rovarjenje je bilo v toliko olajšano, ker mlada država še ni imela dobro urejenega prometa in dobre uprave. Komunisti so na ta način z lahkoto organizirali celo vrsto stavk, od katerih naj omenimo samo dve največji.

22. marca 1919 so madžarski komunisti z Belo Kunom na čelu proglasili splošen upor in naznanili ustanovitev nove sovjetske madžarske republike. Po vsej Madžarski je zavržalo, komunistične tolpe so zakrilele velike pokolje. Tega komunističnega početja seveda niso mogle gledati sosede države. Vojaški oddelki Rumunije so vdrli na Madžarsko in premagali upornike. To so izrabili naši komunisti in organizirali veliko stavko v protest proti vmešavanju tujih držav v zadeve komunistične madžarske republike. Komunizem se je res posrečilo, da so 1. in 2. maja spravili k stavki delavce mnogih podjetij. Zaradi za-

Ponesrečena priprava komunistične revolucije

Komunisti so v prvih dveh letih imeli pri rovarjenju lahek posel. Država je morala najprej zgraditi novo pripravno ogrodje in se šele nato ukvarjati z raznimi motilici miru. Po dveh letih obstoja Jugoslavije so se razmere že toliko izboljšale, da so bili komunisti v javnem življenju onemo-